

Naujienų Antroji Dalis

NR. 412

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATūros DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

P. LEONAS

Hooverio knyga, kuri sukrės komunistų pasaulį

Mes, savo kailiu patys pergyvenę klasinę komunistų apgaule, netekę Tėvynės, išblaškyti po pasaulį, kuris yra kurčias graudingam mūsų pagalbos šauksmui, buvom benustoją paskutinio, silpnučio vilties spindulėlio. Stebėjomės ir galvojom, kaip komunistų dvideidiškumas gambiai susuko ne tik liaudžiai, bet ir vadams galvas. Žmonių apatiškumas ir noras "taikos" tiek įsigalėjo, kad Vakarai net kalba apie "koegzistenciją", kurios pagrindan sovietai pastatytą "status quo" pripažinimą, t.y. visas Rytų Europos valstybes "nurašytą" — pasauliniai įteisintų sovietų užgrobumus. Mums, lietuviams, reikėtų visų mūsų puoselėtų vilčių palaidojimą...

Ir mums nušvinta viltis...

Pasirodo, kad pasaulis yra žmonių, ir tai didelių žmonių, kurie kiaurai suprantą visas sovietų klastas. Štai, šiomis dienomis kaip glušinanti bomba sovietams sprogo paties FBI Direktorius J. Edgar Hooverio išleista knyga, pavadinta "MASTERS OF DECEIT" (Apgaulės Meistrai arba Specialistai, kitaip tariant, Igudę Apgavikai).

Tik paėmus į rankas šią knygą, žmogui pasidaro kažkaip graudu. Didelis, ištiškęs raudonas kraujo lašas ant viršelio yra teisingai žiauraus kaltinimo sprendimas komunistams. Ši didelė (374 pusl.) Henry Holt & Co. New Yorke išleista knyga vėl įžiebė mums naują viltį, kad dar mes nesam galutinai parduoti nė užmiršti. Jeigu ne dėl mūsų meilės, tai dėl to, kad ta raudona grėsmė pavojingai arti pajusta ir šiame žemyne, mes galim būti tikri, kad artėja išlaisvinimo valanda — mums drauge su visu pasauliu. Mes sveikinam šitą senai laukto pobūdžio knygą kaip kaip naują, didelę jėgą, kuri, kad ir netiesioginiai, yra stipriausias mūsų talkininkas kovoje už mūsų Tėvynės išlaisvinimą!

Pro tokią knygą tylomis praėti negalima, ypač kad ji parašyta Amerikos autoriteto, detalai ir iki smulkmenų žinančio bei suprantančio tikrąsias sovietų užmačias; knyga, kuriai skaitančioji Amerikos publika net tikėti nenorės, nes jos išsireiškimai, tonas yra labai artimas buv. sovietų vergų kalbai. Bet mes esam gyvieji liudininkai. Mums ta knyga tikėti nereikia — mes pažinome komunizmą iš arti; mūsų ligi šiol tykiai įvairiomis progomis pareikštos mintys pavieniams asmenims veiks kaip ramstis J. Edgar Hooverio autoritetui.

Giliai išstudijavo komunizmą

Ižangoj J. Edgar Hooveris, kuriam jau 1919 m. kaip Jungtinių Amerikos Valstybių specialiam prokuroro asistentui buvo pavesta surinkti davinius apie naujai sukurto Komunistų Partiją, pasisako, kad jam teko perstudijuoti gausybę medžiagos: Partijos pareiškimus, rezoliucijas, manifestus, pačius pirmuosius Amerikos komunistų dokumentus, ir t.t. Jisai išstudijavo Markso, Engelso ir Lenino raštus, taip pat Trečiojo Internacionalo veiklą. Jau tada savo tyrimus susumavęs, jis užbaigė maždaug šiais žodžiais: Jų (t.y. komunistų) mokslas neša grėsmę bendruo-

menės gerovei, kiekvieno asmens laisvei, kiekvieniems namams. Jie sunaikintų taiką ir kraštą įstumtų į neįsivaizduojamą beteisišką anarchiją... "Šiandien, man rašant šiuos žodžius, mano 1919 metų išvados lieka tos pačios. Komunizmas yra didžioji mūsų laikų grėsmė" (VI psl.).

Komunistai, 1917 m. lapkričio mėn. paėmę Rusijos kontrolę į savo rankas, siekia išplėsti savo imperiją į visą pasaulį ir tol nenurims, kol visur neviespataus kūjis ir pjautuvas. "Tai jau įvyko su rusais, kurie dabar yra vergijoj ir norėtų išsilaisvinti, jeigu tik galėtų" (ibid.).

Autorius reikalo supratimą rodo kad ir tokia smulkmena: jis aiškiai skiria "nelaimingus milijonus nuo mažos komunistų klikos, valdančios Sovietų Rusiją"...

"Komunizmas visus padaro vergais"... "partijos tikslas yra pagaminti 'politiniai subrendusį' draugą — 'komunistinį žmogų', kuris nenuilstamai rengtų revoliuciją su tikslu mūsų Jungtines Valstybes įjungti į Sovietų sistemą" (VII psl.). "Aš giliai tikiu į Amerikos žmones ir į Amerikos gyvenimo būdą, ir aš žinau, ką komunizmas galėtų daryti su mumis. Ne dėl to, kad jis turėtų ką nors geresnio pasiūlyti — jis neturi nieko geresnio. Bet mes galim tik per vėlai sužinoti, kas yra komunistai, ką jie veikia, ir dėl to ką mes turime daryti juos nugalėti. — Aš nuširdžiai tikiu, kad ir komunistų partijos nariai ras laiko paskaityti šią knygą: pamatys, kaip prieš jų pačių akis Partija juos apgaudinėja. Mes žinome, kad daug jų narių, pamatę tikrą komunizmo prigimtį, atsisako iš Partijos. ...ilustracijai ėmiau pavyzdžius, kokie dažniausiai pasitaiko ir yra tipiški komunizmui, diena iš dienos tykančiam pakirsti mūsų laisvę" (VII psl.). Tai tiek jau ižangoj.

Pats veikalas suskirstytas į 7 skyrius su 24 poskyriais. Gale pridėtas labai tikslus ir teisingas komunistinių terminų aiškinimas: komunistinių "klasikų" bibliografija, "Keturių Didžiųjų" komunistų pagrindinės gyvenimo datos, Tarptautinės komunistų organizacijos ir leidiniai; istorinės Rusijos ir JAV komunizmo lentelė, ir indeksas.

"Sovietų Amerika"

Pirmą dalį, pavadintą "Kas yra Jūsų Priešas", J. Edgar Hoover pradeda fakto konstatavimu, kad dauguma amerikiečių niekad rimtai net nepagalvojo, ką reikėtų ir ką su savim neštų "Sovietų Amerika"! Ne laisvais balsavimais, bet mažumos smurtu užviespatavęs, komunizmas tuoj "pašalintų Konstituciją ir visus mūsų įstatymus. Jeigu turi pelno duodančią nuosavybę, tai tave suimtų kaip 'išnaudotoją', nuvilktų į revoliucijos teismą ir pasmerktų koncentracijos stovyklon, t.y., jei tau dar pavyks įtikinti teisėją, kad tave iš viso dar verta gyvą palikti... Konfiskuotų be atlyginimo tavo namus, biznį, santaupas banke ir kitokią asmenišką nuosavybę. Visa tai 'priklausytų visiems'. Pagal komunizmo planą tau atimama teisė turėti nuosavybę. Revoliucija paliestų kiekvieną vyrą, moterį ir vaiką Amerikoje. Komunistai nesirengia perorganizuoti mūsų valdžią, ar palikti kokią nors jos dalį. Jie viską sugriautų iki pamatų, sutriuškintų bet kokią opoziciją, ir tada įsteigtų naują valdžią — Amerikos provinciją pasaulinėj sovietų imperijoj... Visa pramonė

būtų nacionalizuota, tikrieji savininkai pašalinti iš ūkių. Mažas biznierių lygiai kaltas kaip ir didelis: abu reikia sulikviduoti!.. Viskas vykdoma drastiškai, tuojau pat, be apeliacijos... Darbininkų unijų, kaip mes jas suprantame, neliktų. Tokios organizacijos grynai priklauso komunistų valdžiai: darbininkai negalėtų steigti unijų ar streikuoti prieš savo 'valdžią' (7 psl.). "Spauda, laisva kalba — užgniaužta: reikalaujama pilno prisidėrinimo. Jeigu išreiški savo nuomonę, priešingą Partijos linijai, žinok, kad tavo 'dingimas' bus pamoka kitiems. Baimė vykdo įstatymus..." Vaikai būtų patalpinti vaikų darželiuose ir specialias išskiepimo mokyklas. Moterims, giriasi komunizmas, būtų nuimta namų ruošė. Kaip? Prie fabrikų ir didelių namų būtų milžiniškos virtuvės — moterys bus 'laisvos' dirbti fabrikuose ir kasyklose po žemėmis kartu su vyrais... Pagal šitą planą dauguma amerikiečių yra užsitarnavę mirties bausmę ne vieną kartą, bet daug kartų... Komunizmas yra daugelis dalykų kartu: ekonominė sistema, filosofija, politinis tikėjimas, psichologinė būsena, auklėjimo skiepijimas, viso gyvenimo vairavimas. Komunistai nori kontroliuoti viską: kur tu turi gyventi, kur dirbti, kokią atlyginimą gauti, ką galvoti, koku tramvajum važiuoti (o gal iš viso tik pėsčiam eiti?!), kaip auklėti vaikus, ką skaityti ir ko neskaityti. Kiekviena mažiausia smulkmena, netgi žadintuvo nustatymas ir kiek pieno turi išpilti į kavą, yra valstybės kontrolė. Jie siekia sukurti 'komunistinį žmogų' — mechaniską lėlę, kuri šoktų pagal partijos norus. Tai yra pats aukščiausias — ir tragiškas! — komunizmo tikslas. — Tai faktai, diena dienos vis patvirtinami dokumentais iš kraštų, kuriuos komunizmas jau paglemžė: Vengrijos, Rytų Vokietijos, Bulgarijos, Lenkijos, Rumunijos, Čekoslovakijos, Raudonosios Kinijos ir kt. — Kai skaitai tokius pranešimus, negalvok, kad tai atsitiko nežinia kur tai toli. Atsimink visados, kad 'tai gali atsitikti ir čia' ir kad yra tūkstančiai žmonių šioje šalyje, kurie kaip tik slapta dirba ir šito siekia. — Bet taip pat, ačiū Dievui, yra milijonai amerikiečių, kurie tam priešinasi. Jeigu mes atversim akis, stengsimės suprasti ir vieningai dirbti, tai galėsime išlaikyti savo kraštą laisvą" (8-9 psl.).

Tai tiek pripuolamų citatų iš pirmojo skyrelio. Kiekvienas sakinytis vis gražesnis už kitą — tiesiog, rašyk ir cituok visą knygą iš eilės!

O maždaug tokiais tiksliais žodžiais parašyta visa knyga. Todėl toliau noriu tik atpasakojančiai išskelti perspėjančias mintis, kokios pirmą kartą Amerikoje iškeliamos tokio dalyką suprantančio autoriteto — paties FBI Direktorius J. Edgar Hooverio, kuris nupasakoja komunizmo kilimo istoriją ir teoriją, pagal kurią darbininkai yra "kvailiai-neišmanėliai", o "kapitalistai turi geruoju pasiduoti, o jeigu priešinasi — išskersk juos!" (21 psl.). Leninas į žmonių santykiavimą įnešęs tokią niekšybę, jog pralenkęs net Džingis Kaną ir Attilą; komunizmo fanatiškumas ir nesivaržymas jokia morale sukrėtė vakarų civilizaciją, kur "daug kas, net ir aukštose vietose, tiesiog negalėjo tikėti, kad žmonės galėtų taip elgtis, kaip bol-

*) Visi pabraukimai mano. — P. L.

MEŠKOS IR MES

10

Septynetas ant vieškelio

Nesunku mešką prasilenkti kelyje, jei visados jai užleisi tą pusę, kuri jai patinka, jei palauksi, kol ji apsispręs, kuri pusė jai mielesnė. Trupučiuką kebliau, jei sutinki dvi ar tris meškas sykiu. Bet ir tai didelės problemos nesudaro, jei luktelėsi. Paprastai jos ramiai nestovi: sukinėjasi, eina skersai kelią, mainosi vietomis, ir t.t. Čia ir galima nužiūrėti, kai visos trys vienoje pusėje, ir gražiuoju prasilenkti.

Dvi ar tris meškas vieškely sutikti yra paprastas dalykas. Vieną sykį truputį keblumėlio turėjome, kai susitikome vienoje vietoje — septynetą meškų. Nebūtų buvę didelio sunkumo, jei tai būtų buvusios mokytos meškos, išlavintos paskui viena kitą eilute eiti. Deja, idomieji meškų mokyklų laikai jau praėjo. Garsioji Lietuvoje Smurgainių meškų akademija užsidarė ir daugiau diplomų meškoms nebeįduoda. O gaila. Tam septynetukui, kur tada susitikome Bokšto vieškely (Geltonojo Akmens parke), tikrai būtų buvę ne pro šalį truputį mandagumo pasimokyti.

Žinoma, iš meškų pusės žiūrint, jų buvo sugalvota visai gerai: dvi stovėjo kairėje kelio pusėje, dvi dešinėje, dvi pačiame viduryje, o pati septintoji, lyg koks vadas, visų šitų prieky. Vadinasi, keleivis ar automobilis jau jokiū būdu išmaldos nedavęs nepraslinks: jei ne dešinė, tai kairė, jei ne kairė, tai vidurys jau jį prigriebs. O jei kaip nors iš visų šešių išsisuktų, tai jau tas pats didysis prieky tikrai už skverno nutvers ir jei ne ragaišio gabalą, tai kokį riešutą vis jau iškaulys.

Mudu dabar sustojome ir svarstome, kaip čia saugiausiai pro tas meškas praėjus. Nutarėme luktelėti. Mudviem belūkuriuojant, tokį meškų knibždyną pamatę, automobiliai jau per varšnas pradėjo stoti. Sustoję ilgiausia eilė, užsikimšo visas vieškelis, kaip Čikagos State gatvė prieš Kalėdas. Mudviem nei šaukti, nei plaukti: kelias užtvirtas gyva šešių meškų tvora, prieky dar didžiuoju meškinu paremta; kur bėliko tarpų — automobiliai straižgės greičiu šliaužia. Vienoje pusėje kelio nėkopiama uola, o kitoje — gilus Geltonojo Akmens upės tarpekis.

Stovime, lūkuriuojame, o praėjimo kaip nėra, taip nėra. Žinoma, jeigu tokia kirbynė automobilių ant kelio nebūtų sustoju-

kyti vieną dalyką, o galvoti apie kitką. „Demokratija“, „lygybė“, „laisvė“, „teisingumas“, tai Partijos pirėmonės suvedžioti nekomunistams (ibid.).

Sąmoningas apgavystės pavyzdys gali būti kad ir JAV anuometinio viceprezidento Henry A. Wallace lankymasis Sovietų Sąjungoje, kur tai progai garsi vergų stovykla Magadan buvo specialiai paversyta Potemkino kaimu: nugriauti sargybinių bokštai, vergai išvaryti toliau. Aukštam svečiui buvo visai apdumtos akys (104 psl.). „...nors ir labai keistai skamba, bet komunistai *sugeba privilioti laisvus žmones kovoti už vergiją laisvės vardu*“ (107 p.)

Komunistų domėjimasis unijomis, žmonių gerbūviu, taika ir t.t. yra netikras, veidmainiškas (110 p.). Tačiau gražiomis frazėmis ir dinamiškumu jie sugeba privilioti idealistų ir įkvėpti entuziazmo: vos spėjai prie jų priartėti, už poros valandų jau tau duos dalinti proklamacijas. Tai psichologiniai žmogų patenkina (111 p.).

(Bus daugiau)

ševikai elgiasi; kad brutalumas, teroras ir visiškas žmogaus suniekinimas galėtų būti valstybės politika“ (35 psl.).

Stalinai-dievaitis — imperialistas

Staliną — kritusį dievaitį-stabą, — kuris, nebūdamas toks genialus teoretikas kaip Leninas, vis dėlto vaizdavosi esąs marksizmo-leninizmo „ekspertas“ aiškintojas (42 psl.), vaizduoja kaip imperialistą, kuriam komunizmas pasitarnavo grobti naujus kraštus, kurių tarpe išvardinta ir Lietuva su Latvija ir Estija. „*Tautos su senom laisvės tradicijom buvo apgaulingai įstumtos į vergiją*“ (43 psl.).

Autorius gyvai perduoda skausmingą rusų tiranijos neapykantą, kuri prasiveržė laisvės kovomis Vengrijoje ir vos buvo užslopinta Lenkijoje ir kt. „O Kremlius vis dar nepasotinamai svajoja apie pasaulio užkariavimą. Jis kėsina į visas laisvas tautas“ (44 psl.).

Dvideiškumas su kauke

Per visą knygą, bėgti, kaip raudona gija driekiasi pagrindinė mintis: APGAULĖ.

1936 m. Stalino konstitucija žavi tarianom žmonių „laisvė“. O iš tiesų tai yra gultinės kaukolės pridengti vis didėjančius žiaurumams (45 psl.). Stalinai la-lai tiko būti „atpirkimo ožiu“ — kadan-gi buvo jau miręs. Tačiau stalinizmo brutalumas, paniekiantis nesiskaitymas — pasiliko.

Aprašęs kaip reikiant iki pagaugų einančius šiurpulingus raudonųjų žiaurumus, J. Edgar Hoover šaltai konstatuoja:

„Štai priešas, su kuriuo mes stovime šiandien veidas į veidą“ (51 psl.).

Aprašydamas komunistų veiklą Amerikoje (ir kitur), autorius išryškina pagrindines jų veiklos gaires: „*Kaip velnio apšėta meilė Sovietų Rusijai*“ (62 psl.).

Maskvos chameleoniską lankstumą atidengia faktas: 1939 m. Maskva pasirašo nepuolimo sutartį su bauriausiais žodžiais iškliotu „fašistiniu gyvuliu“ — Hitleriu; arba vėl: visi karai yra imperialistiniai karai, bet kai rusai užpuolė Suomiją 1939-40 m. — tai jau ne: teisėtas karas!

„Komunizmas yra karo stovy su Amerika“ (82 psl.).

Autorius nepaprastai ryškiai aprašo ir faktais paremia (kas gali turėti geresnių faktų, kaip pats FBI Direktorius?!), organizuotą apgaule, komunistų vykdomą šioj šaly; tam tikslui *partijos nariai išdresiruojami iki akto paklusnumo*, komunizmas pakeliamas į neklystančią religiją, žuvimas už partiją — didžiausia garbė, savos rūšies kanonizavimas (pakėlimas į šventuosius!). O iš tiesų „individas komunizmo sistemoj yra tai tik numeris su dviem pečiais nešti šiaudų glėbiui arba porai pašaro maišų; su dviem rankom — traukti vežimą ar vairuoti traktorių. Tai joks progresas, o tik numetimas šalin visų istorijos laimėjimų, religijos ir laisvos valdžios“ (99 psl.).

Išidėmetinai paaiškinta „dviprasmiška kalba“. Šią apgaulingą komunistų pritaikytą priemonę autorius vadina „Esopo pasakėčių kalba“. Jai pradžią davęs Leninas 1917 m., kuris, gyvendamas tremty, norėdamas pralysti su savo raštais pro caro cenzorius, sukeitinėjo žodžius ir sąvokas, kurias tik „pateptieji“ suprato, pvz., Leninas norėjo kalbėti apie revoliuciją Rusijoje, tai jis kalbėjo apie „Japonijos“ problemas. Prityręs skaitytojas visur lengvai galėjo įstatyti „Rusiją“ vietoj „Japonijos“... (102 psl.). Komunistų kalba: Sa-

si, meškoms jau seniai būtų nusibodę, ir jos būtų nuėjusios. Bet kai vis nauji ir nauji turistai atvažiuoja, kaip neišnaudoti tokios progos? Juk iš kiekvieno naujo automobilio gali tikėtis nukrintant ar duonos riekės, ar prakąsto obuolio, ar pusiau suvalgyto sumuštinio, ar kokio kito skanėsto. Tikėtis tai gali, bet sulauksi ne visados. Kaip tyčia, automobilistai tą dieną pasitaikė šykštūs: retas kuris numetė sausainį ar duonos plutą. Dauguma tik, pristabdę automobilius, kietai uždarinę langus, šliaužė pusės mylios per valandą greičiu. Vairuojantysis kietai vairą suspaudęs, kiti automobily sėdintieji akis pabalinę, išvertę, lyg užhipnotizuoti, pro stiklus į meškas žiūrėjo. Automobilio nei vienas nestabdė, laukan nei vienas nėjo. Iš pradžių negalėjome suprasti, kodėl tokie nesmalsūs. Tik vėliau atsikvošėjome, kad tas septynetas meškų, tur būt, atėmė jiems norą nors šį kartą parko taisyklės laužyti. O septyniukė buvo puiki: pėtys į petį stambūs tvirti, meškinai, nors į boksininkų rungtynes siųsk.

Viskas gal būtų buvę gerai, bet meškinai, nesulaukdami nieko, be išsigandusių žvilgsnių, iš automobilistų, pradėjo kreivomis žvilgčioti į mudu. Mūsų kuprinės apvaliai pūpsos, visokių gėrybių prigrūstos. Meškos uoslė nuostabi: be abejo gardžiai joms kvepia mūsų sūriai, uogienė, obuoliai, dešros. Taigi, viena kita jau nustojo į automobilius besizvalgyti, jau pradėjo žengti linkui mudviejų. Jos — vieną kitą žingsnį mūsų pusėn, mudu vieną kitą žingsnį — atgal atbuli. Jos pamažu — į mūsų kelio pusę, mudu greičiau — pro automobilius į kitą pusę. Pamatę mus artinantis, pora antroje kelio pusėje — artyn prie mūsų. Susidomėjo ir vidurio kelio saugai, iškėlė galvą ir pryšakinis vadas. Jau mudviem karštis per širdį nuėjo. Teisybė, juk meškų nebebijome, dargi — mylime. Bet mylime tik iš tolo, iš arti nenorime jų aštriųjų nagelių paglostymo.

Matome, kad atbuli netoli benužengsime, kad šis meškų sietynas gali mudu pačiupinėti, — nutarėme prasiveržti pirmyn. Kreipiamės į pirmyn važiuojantį automobilistą, vieną patį kioksantį tuščioje mašinoje:

— Dėduli branguli, atidaryk dureles, įleisk mudu vidun. Pavėžink šimtą jardų pro meškų šalį, nes jau mums su jomis nebemiela.

Dėdulis brangulis kreivai lūpa krypt vypt! Antakius suraukė, tvirčiau ant vairo užgulė ir, nei žodelio netaręs, tik neigiamai galva papurtė.

Pro šalį šliaužia kita mašina, o joje dvi poniutės, tikros turistės: plaukeliai suvingiuoti, subanguoti, nei vėjo sutaršyti, nei saulės nublukinti: aiškiai matyti — širyt pat viešbučio kirpykloje sudailinti; nageliai sidabru nudažyti, blizga, švytuoja.

— Poniutėlės gerutėlės! Pasigailėkite, pavėžėkite! Tik šimtą žingsnelių, tik pro šalį tų meškų gaujos! Toliau nesiprašome, tik šimtą žingsnelių!

Gerutėlės blykt blykt! juodų dažų apvediotomis akimis iš aukšto žvilgtelėjo į mūsų storpadžius apdulkėjusius batus, į sutaršytus plaukus, į nudegusias nusilupinėjusias nosis... Paskui žvilgt žvilgt į vieną kitą. Nupudruotos dailios nosytės pakilo aukštyn, akys įsiremė į kelio tolumą — mūsų nei bemato, nei begirdi. Tik aukso plaukeliai žvilga, sidabro nageliai blizga.

— Poniutės gerulitės! Aukso širdutės! Pasigailėkite! Tik dvidešimtį žingsnelių, tik pro meškų šalį pravežkite! Baisu mums šitos meškų gaujos! Kad nesudraskytų, kad mūsų krauju jūsų puikaus automobilio nesutaškytų!

Poniutės širdutės išmatavo akimis nuo-

tolį tarp mūsų ir meškų, švypt vypt prasišiepė, perliniai dantukai aštriai sužvilgėjo tarpe krauju žydinčių lūpyčių: patiko automobilio pagyrimas, ar kruvinas galimos kovos su meškomis vaizdas? Buvo bepristabdančios automobilį, nes tuo tarpu meškos į automobilių tarpą įstrigo, visai arti prie mudviejų prilindo, tik mudu, smagiu balsu suklėję ir rankomis supliauškinę, jas nubaidėme į kitą šoną. Atsiduso poniutės ir paspaudė automobilį: kruvinos imtynės neatrodė galimos. Praėjo auksinės Nerono gadynės. O poniutės gražuolės — tikrai tokios — ir šalia Nerono amfiteatro bus sėdėjusios, tokiomis pat dailiomis akimis smalsiai į areną žiūrėjusios, pasmerktuosius krikščionis ir vergus vertindamos, galingais liūtų raumenimis besigėrėdamos.

Pasijutome ir mudu kaip romiečių vergai, liūtams — meškomis į areną išmesti, ir atšokome nuo gražiojo automobilio ir dailiųjų turisčių. Tegu jas dievai! Geriau jau su meškomis!

O pro šalį automobiliai tik šliaužia, smalsios akys mus seka: ar išsisuksime, ar meškomis į nagus pakliūsime?

Nužiūrėjome vėl vieną: prieky tėvelis su motinėle sėdi, užpakaly du vaikučiai meilučiai, nosytes prie stiklų prispaudę, spokso. Na, šitie tėviški žmoneliai tik jau pasigailės mūsų; jei ne mūsų, tai nors savo vaikučių akyse nenorės kietasirdžiais pasirodyti, mus meškų nagų malonei palikti. Vėl gražiais žodeliais kalbiname, nors dešimtį žingsnelių pro meškas pravežami prašomės.

— Vietos nėra! — trumpai ir kietai atžėrė į mūsų prašymą tėvelis.

— Mums kad nors kampely susigūžus, tik dešimtį žingsnelių!

— Ne, ne! Tiek tų meškų, baugu duris atidaryti! — atšovė motinėle, tuojau pat pravirą langą užsukdama. Vaikučiai irgi išsigandę į mudu žvilgterėjo ir nuo stiklo atšoko. Ir visi keturi piktomis akimis mudu nužiūrėjo nužiūrėjo...

Kas čia dabar? Nejaugi pėsti su meškomis vaikštinėdami, ir mudu meškomis esame laikomi?

Be abejo mudu atrodėme keisti sutvėrimai automobilistams. Kai visi padorūs žmonės tik automobiliais gerais keliais važinėja, mudu visokiais šuntakiais ir šunkeliais bastomės. Kai automobilis uždraustu 60 MPH lekia, mudu vos 6 MPH šliaužiame. O labai dažnai sustoję žiopsojome į kalnus, tarpeklis, geizerius, medžius, pro kuriuos rimtas automobilistas lėkdamas tik smarkiau ant gaso užmina. Kartais koks nors, dar ne visai suautomobilijęs, turistat stabteli, pasiteirauja, ko mudu ten į tą medį, pavyzdžiui, akis įrėmę.

— Nugi, va, ten genys aukšty kopia! Ir genys retuolis — Arktikos tripirštis, kaip atrodo!

— Genys! galvą kraipydamas atsidusęs vėl mina ant gaso turistat. Kaipgi galima brangų laiką gaišti, į kokį ten paukštpalaidį vėpsoti! Gailestingai į mus, keistuosius pažvelgęs, mauna jis pirmyn, greityn, kad kuo greičiausiai kuo daugiausiai mylių išspaudus, kad paskui būtų galima girtis, kad per savaitę dešimtį parkų aplankęs, tiek ir tiek tūkstančių mylių į skaičiuką įvaręs.

Ajai, kaip dažnai automobilis ir žmogaus būdą pakeičia! Pati bailiausiaji pelytė-žmogelis, į 100 ar kiek ten arklių jėgų vežimą įsėdęs, drąsiuasiu liūtu virsta! Paprašyk bet kokio po parką bevaikštinėjančio ar prie stalo besėdinčio žmogelio pagelbėti — viską pametęs, gerą širdį tau jis rodys: ir automobiliu tave dešimtį mylių nudulkins ir paskutiniu duonos kąsneliu pasidalins. Bet bandyk ant vieškelio

tą patį geruolį automobilį sustabdyti — pervers tave akimis kaip strėlėmis, pažvelgs iš aukštų aukštybių, lyg nuo Ararato kalno, ir nudundės savo vežimu, dūmais spiaudydamas, kaip Elijošius su perkūnais per dangų. Vargas tau, keleivi, jei pakelėj koją niksterėsi, sirgsi ar mirsi — iš pralekiančiųjų pagalbos nelauk. Tavo laimė, jei pasitaikys pro šalį važiuoti parko darbininkas: viešbučio tarnaitė, valgyklos virėja ar padavėja, sąslavų vežiotas — šitie būtinai stos ir patys tavęs pasiklaus, ar nenori pavežamas. Dar geriau, jei pamatysi žalią girininkų sunkvežimuką: stabdyk tokį, kaip patį tėvą — priglaus, globos, ir 100 mylių iš kelio dėl tavęs išsuks, jeigu svarbus reikalas.

Mums tuo tarpu nepasitaikė nei parko darbininko, nei žaliašvarkių girininko pravažiuojant. Vietoje jų atburzgė, tur būt, pats ragius iš pragaro. Sėdi sau mašinoje toks ponaitis su skrybėlaitė (pasiziūrėjus arčiau — nosyje tik viena šnerė). Pamatęs mudu su meškomis tarp automobilių bebruzdant, krypt! ir pasuko automobilį tiesiai į mudu. Mudu kiek gyvi galį šokome į šalį ir patekome į automobilių tarpą kartu su trimis meškomis. Bala žino, ko jis norėjo, ar meškas ar mudu suvažinėti, ar meškomis, mudu bedraskančiomis, pasigėrėti! Didysis meškų vadas, pamatęs mudu prieš save, žengė pirmyn, be abejo, tikėdamasis kokio skanėsto. Mudu pasijutome spąstuose: iš abiejų šalių automobilių siena, ir iš užpakalio to velniškojo automobilisto užspėstas, o prieky trys meškinai krypuodami į mus atžengia. H., nebežinodamas ką daryti, stvėrė akmenuką ir paleido pirmutiniam į šoną. Nepataikė. Meškinas sustojo, apuostė akmenuką, gal manydamas, kad tai kietasis saldainis. Tuo tarpu kairėje vienas automobilis stabtelėjo, ir mudu tekini nērėme pro jo tarpą į kairę, prisiglaudėme prie uolinės sienos ir kiūtome.

Bet ir čia kiūtoti baugu. Vieną sykį mudu jau buvome pakliuvę tarpe uolinės sienos ir automobilio, ir daugiau tokio malonumo nebenorėjome. Buvo taip. Kiūtiname sau kaire kelio puse (pėsčiam saugiausia laikytis kairės, nes matai automobilį iš tolo ir gali pasisaugoti, laiku iš kelio iššokti). Kiūtiname prie pat didžiulės uolinės sienos, galvas užvertę, į jos viršūnę žvalgomės. Tik atidunda atbaubia iš priekio vežimas. Mudu sustojome, klust! prisiglaudėme prie uolos, palikdami jam visą platų vieškelį tuštinti. Bet jis, vietoje, kaip visi padorūs važiuotojai daro, kryptelėti kiek į kelio vidurį, duodant mudviem vietos, pasuko mašiną tiesiai į mudu. Mudu ir rankomis ir kojomis į uolą kabinamės, prie jos kaip blynai plojamės. O jis žviegdamas pro šalį praūžė, kuone ratais per kojas pervežuodamas. Dar atsisukęs iškišo galvą pro langą ir nusikvatojo. Nežinau, ar pasirodė, ar tikrai jam tuo tarpu išdygo ragai ir susiraitė aplink ausis, lyg kalnų avinui, o automobilis pasmirdo pragarine siera. Ne kitaip, kaip pats Belzebubas čia bus prašvilpęs! Berėkėjo tik 5-6 inčių, ir būtumėm prie uolos sutrėkšti, kaip kirminėliai!

Ir dabar pasirodė mums, kad ir šito, mus užspėndusio automobilisto akyse sužėrėjo tamsybių ugnis, o iš automobilio padvelkė sijos kvapas. Nieko nelaukę, movėme šalin nuo uolos, pro šalį kito automobilio, pro pat meškų nosis — atgal skersai kelio! Jau geriau į tarpekį nuriedėti, ten vis dar šiokios tokios vilties, į akmenį ar krūmokšnį užsikabinus, gyvam išlikti!

Tuo tarpu dešinioji automobilių eilė sustojo: atsirado koks drąsuolis, kuris, pro langą aparatą iškišęs, užsigėdė meškas nufotografuoti.

— Žmonės, velniai, ar angelai! — sušukome. — Stovėkit, nevažiuokit nors vieną sekundę! Leiskit mums praeiti į priekį!

Mūsų laimė! Kažin kas kitas irgi iškišo aparatą pro langą. Nors užpakaliniai pradėjo triūbyti, kad važiuotų, bet fotografai gal pusę minutės užgaišo. Tos pusės minutės užtekė mudviem šalia sustojusių automobilių eilės skersomis prabėgti tą pavojingąją poros dešimčių sieksnių ruožą. Ir tai tik skersomis, nes automobiliai buvo sustoję taip arti tarpeklio, kad galima buvo nužengti į bedugnę.

Pustekiniu pabėgėjome dar pora šimtų sieksnių — kad tik toliau nuo tų meškų ir nedorųjų automobilių!

— Tai laimingai ištrūkome! — sveikiname vienas kitą.

— Kai tas ragius, išokęs į vidurį kelio, užtvėrė mums kelią atgal, pamaniau, kad jau paskutinioji atėjo!

— Betgi ir žmogaus nekantrumas! Argi jis galvojo pralįsti viduriu kelio, tiesiai ant trijų meškų važiuodamas?

— Ne pralįsti jis norėjo, tik užtvėrti areną, sugrūsti mudu su meškomis! Mūsų kraujo geidė! Ne žmogus jis buvo, bet pats pragarinis!

— Taip manai? Teisybė, tikrai velniškai bukliai jis mudu į bučių įvarė!

— Brrr!

— Tegu jį dievai!

— Tegu jį pats pragarėlis!

Tai buvo mudviejų pats baisiausias nuotykis su meškomis. Jeigu ne tie automobilistai, būtų buvęs tik įdomus susitikimas septyneto meškų su dvejetu žmonių, nedavęs nei vienai, nei kitai pusei jo kių išgąsčių. Meškos yra romūs, kantrūs ir nepikti gyvuliai. Taip manėme prieš, taip tebemanėme ir po šito su septynetu susitikimo. Nei jokiai pasaulio meškai niekad neateis į galvą užspėsti žmogų, kad jis pakliūtų po automobiliu, trėkšti jį prie uolos, grūsti nuo kelio į pragarmę. Tegu sau nors ir šimtas meškų ant kelio vaikštinėja, jei tik neskubėsi ir nesijaudinsi, galėsi jas pralenksti be jokio pavojaus. Bet neduok, Viešpatie, susitikti vieškely tarp uolų ir tarpeklių, kartu ir meškas ir automobilius! Vargas tau tada, keleivi!

Mes tai visados mieliau susitinkame kelyje mešką, negu automobilį. Ji ir mandagesnė, ir gražesnė, ir jau nepalyginamai įdomesnė.

Po šito nuotyčio, kiek tik galėdami, vieškelį su beprotiškai ten lakstančiais automobiliais, vengėme, kaip ugnies. Jau geriau užžėlusiais brūzgynais, akmenimis nusėtais takais vargti, medžių išvartomis kopti, negu asfaltuotu dailiu vieškeliu žygiuoti. Kas ten tavęs brūzgyne tyko? Niekas. Visa gamta tau palanki. Nebent kur kokia barškuolė ar skorpionas, kokia juodoji našlė vorienė tave įgels. Bet ne tyčiomis, ne. Turi jai ant pačios kramės užlipti, tik tada netvėrusi, savo gyvybę gindama, tau kримstelės. O šiaip, žmogau, esi viso pasaulio karalius; žengi sau dainuodamas, nei kairės nei dešinės nebijo-damas, vidury girios tamsiausią naktį miegi saldžiai sapnuodamas.

O vieškeliu — pėsčiasis esi mažiausio vabalėlio nevertas: tave dūmais spiaudo, dulkėmis apneša, prie uolų traisko, į griovius grūda, iš pasaly atselineš, staiga užtriūbijęs, gązdina. Šokdina tave po vieškelį kaip juokdarį klauną akrobatą!

Sudiev, vieškeli! Sveika, giruže, sveiki kalnai, sveikos daubos, dykumos, automobiliams neprivažiuojamos!

(Bus daugiau)

Šių straipsnių, "Meškos ir mes", autorė turi išleidusi savo pasakų knygą "Saulės vestuvės". Knyga 128 pusl., gausiai dail. Stančikaitės iliustruota. Kaina 2 dol. (galima siųsti įdėjus į voką, nereikia čekio ar orderio); užsisakyti autorės vardu, šiuo adresu: 5126 S. Aberdeen, Chicago 9, Ill.

Ar mums reikia bramanų?

Rašo Marytė Žickutė

Savo laiku (š. m. sausio pabaigoj) "Naujienose" buvo labai ilgas (net per tris nr. nr.) straipsnis, nukreiptas prieš bramanus dailės mene. Straipsnis buvo gana isteriškas ir rodė autoriaus labai menką nuovoką apie kūrybos esmę bei kūrėjo asmenybę. Dėl tos, tur būt, priežasties, į tą straipsnį niekas ir nereagavo. Ir čia nenorima su anu straipsnio autorium polemizuoti, straipsnis prisimenamas visai kita proga — Rašytojų draugijos nariams nubalsavus geriausią 1957 metų grožinės literatūros knygą.

Pirmiausia apie pačius bramanus. Kas gi jie tokie? Žodis yra atėjęs iš Indijos, kur šis vardas tariamas su didele pagarba, nes bramanas yra tas žmogus, kurio pirmoji pareiga yra studijuoti pačiam ir mokyti kitus bei vadovauti dvasiniam žmonių gyvenimui. Dar daugiau: indų legenda sako, kad bramanai, kai dievas Brama kūręs pasaulį, yra kilę iš pačios to dievo burnos ir todėl — kaip ir šventieji, per kuriuos kiti mirtingieji (parijai) pažįsta gyvenimo džiaugsmą. Tai Indijoje. O ką gi mes turėtume vadinti bramanais? Analogijos keliu — tur būt, tuos, kurie mums teikia gyvenimo džiaugsmo, kurie vadovauja mūsų dvasiniam pasauliui, kurie, patys daug išmoko, gali mus pamokyti, atseit — filosofus, dailininkus, rašytojus, muzikus, aktorius... Jeigu taip būtų, tai mes turėtume gana skaitlingą mūsų kultūrinio gyvenimo bramanų kastą, nes mūsų profesinės menininkų organizacijos (rašytojų draugija, dailininkų sąjunga, scenos darbuotojų sąjunga ir kt. (ypatingai turtingos nariais) kai kurių sąrašai siekia netoli šimtinės). O turint tiek daug mūsų kultūrinio gyvenimo puoselėtojų, ir mūsų kultūrinės apraiškos, kaip literatūra, dailė, teatras ir kt., turėtų klestėti klestėti.

Deja, visi žinome, jaučiame ir matome, kad tokio nepaprasto žydėjimo, kokio reikėtų tikėtis pagal darbuotojų skaičių, nėra. Sukurtos vertybės dažniausiai neprašoka vidutiniškumo, o gana dažnai ir ypatingai žemos, tik vienas kitas darbas, kas, mano galva, natūralu, kyšteli virš rutinos, virš kasdienybės. Tad kokios gi to priežastys? Kodėl šimtinių skaičiuojami pateptieji taip sunkiai traukia dievo Bramos jiems patikėtą vežimą?

Ieškodami atsakymo į aukščiau pasistatytą klausimą, susiduriame su profesizmo sąvoka, ypatingai daug linkniuota pradžioje paminėtame "Naujienų" straipsnyje. Dailininkai sakosi susiorganizavę į savo profesinę sąjungą, rašytojai taip pat profesionalai, tur būt, ir scenos darbuotojai. Ir labai gerai, kad jie visi susibūrę į profesines organizacijas, jeigu atsiranda sprestiųjų grynai profesinių klausimų — rašytojams, sakysime, kaip išsikvoti aukštesnį honorarą, dailininkams — kaip gauti papigintų dažų, scenos darbuotojams — kaip nusipirkti urmo kaina grimo ir t. t. Kad nebūčiau klaidingai suprasta, noriu pabrėžti, jog visose srityse profesinių klausimų yra labai daug ir labai svarbių (svarbesnių, negu mano duoti pavyzdžiai), ir juos daug lengviau išspręsti organizuotai. Tačiau tik labai naiviems kultūrininkams, kaip čia minėtojo straipsnio autorius arba rašytojų draugijos pirmininkas, gali atrodyti, kad ir kūrybos klausimai įmanoma išspręsti profesinėse organizacijose. Literatūros istorija mums pasakoja apie įvairius literatūrinius ratalius, klubus, senaklius, dariusius epochinių posūkių dailiojo žodžio kūryboje. Dailininkai yra turėję visokius ekspresionistų, pointilistų, mašinistų, futuristų ir kitus kitokius sąjūdžius, kurie paliko mažesnius ar gilesnius bruožus pasaulinės tapybos ar grafikos raidoje. Teatro žmonės prisimena Reinhardto trupės teatrinis ieškojimus ir atradimus, Stanislavskio dailės teatrą arba memingiečių teatrinę revoliuciją. Ir visi šitie sąjūdžiai ko mažiausiai arba visai neakcentavo profesinio prado, susikoncentruodami ties kūrybos problemomis, kurios labai toli palieka profesinius klausimus, nes kūryba — ne vien tik profesija, o ir Dievo dovana, kuria ne kiekvienas ir profesionalas yra apdovanotas. Kad būtų aiškiau, pasismulkinkime truputuką: pažiūrėkime, kaip pasidaro profesionalai dailininkai, rašytojai, aktoriai. Pakanka baigti meno mokyklą, įsidėti kišeninį diplomą ir jau esi profesionalas dailininkas. Bet ar kūrėjas? Teatro mokyklos kasmet išleidžia dešimtimis ir šimtais aktorių. Bet kiek iš jų būna tokių, kurie vaidina Hamletus, Karalius Lyrus, Noras? Pakanka parašyti ir išleisti paskaitomą knygėlę ar trisdešimt neperdaug vulgarių eilėraščių ir rašytojų draugija skubina įrašyti tave į savo narių rubrikas. Taip, visa šioji ceremonija suteikia tau profesionalo titulą, bet ne kūrėjo, nes kūrėjai rašo ne šiaip sau paskaitomas knygėles ir ne neperdaug vulgarius eilėraščius...

Ryškiausia mano teigimų iliustracija yra rašytojų profesionalų susibankrutinimas, skiriant premiją už geriausią pereitų metų grožinės žodžio kūrybos knygą. Didžioji dauguma balsavusių profesionalų rašytojų, išskirdami menkesnės vertės raštą, parodė labai neaukštą nuovoką apie meno sritį, kurioje jie buvo ir tariasi esą pašaukti bramanų pareigoms, ir šių metų literatū-

ros šventė išvirto į nemažą skandaliuką salėje bei spaudoje. Nepažinimas ir neišmanymas kūrybos buvo toks aktyvus, kad nebe bramanai, o parijai (skaitytojai) šokosi gelbėti nenormalią padėtį, greitomis suorganizuodami net dvi premijas už knygą, pateptųjų balsuotojų paliktą nuošalį. Šių metų įvykis nėra pirmutinis. Panašūs įvykiai yra atsitikę ir ankstesniuose metuose, tik anie nebuvo tiek išreklamuoti, kiek pastarasis. Reikia manyti, nes yra pagrindas, kad panašių ar analogiškų įvykių esama ir kitose profesinėse menininkų organizacijose (dailininkų, scenos darbuotojų), jeigu tos profesinės organizacijos imasi spręsti ne profesinius, o kūrybos klausimus, kuriuos, kaip jau minėjau, gi rašytojai ir patys įrodė, ne visi ir profesionalai išmano.

Bet grįžkime prie bramanų, kuriuos mano minėto str. autorius taip pat labai iškoliojo ir liėpė jiems neišsiskirti iš parijų. Taigi: ar jų (tų bramanų) reikia, ar ne? Jeigu prisiminisme mano straipsnio pradžioje išvestą paralelę tarp indų bramanų, vadovaujančių jų kultūriniam gyvenimui, ir mūsų kultūros, kuri taip pat reikalauja vadovų visose srityse, ir jeigu, nors ir labai apgailestaudami, drąsiai pažiūrėsime tiesai į akis ir išdrįsime konstatuoti, jog mūsų profesinės menininkų organizacijos ir su geriausiais norais neįstengia tam kultūriniam darbui vadovauti, teks pripažinti, kad bramanai net ir labai rei-

kalingi. Juos, gal, net reikėtų prašyti, greta profesinių sąjūdžių, susiorganizuoti į kokius nors rašytojų, muzikų, fiolsofų, dailininkų, teatrų institutus, kurie, profesionalams palikę spręsti profesinius reikalus, daugiau pasišvestų studijavimui, nagrinėjimui, sprendimui ir aiškinimui kūrybinių problemų.

M. Žickutė-Smith

—A. Landsbergio 2 v. vaidinimas "VĖJAS GLUOSNIUOSE" statomas š. m. gegužės 10 d., 7:30 val. vak. ir gegužės 11 d., 3:30 val. p. p., Marijos Aukštesniosios Mokyklos salėje. Biletų kaina premjerai (šeštad.) \$3.50, \$2.50, \$2.00; sekmadieniui — \$3.00, \$2.50 ir \$2.00. Studentams ir moksleiviams — \$1.00 (abiems spektakliams). Biletai jau yra platinami sekančiose vietose:

DAINA (A. Semėnas, sav.), 3321 So. Halsted St. CLIFFSIDE 4-5665.

MARGINIAI (Iz. Sinkevičiūtė, sav.), 2511 W. 69th St. PROSPECT 8-4585.

JONO KARVELIO KRAUTUVĖJE, 3322 So. Halsted St. YARDS 7-0677.

JULIUS SAVRIMAVIČIUS, 4358 So. Fairfield Ave.

POVILAS RAMANAUSKAS, 1439 So. 49th Ave., Cicero, Ill. Tele.: TOWNHALL 33232.

STASYS RAMANAUSKAS, 4559 S. Hermitage. YARDS 7-1564. (Sk.)

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Skaitykite "N-nas"

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

Mes pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorių.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet, All 1937-53	8.25	Oldsmobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAIP PAT ČIA NEISVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS. Išmetimo paipą irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su duslintuvu. DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ. Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CENTRAL 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

DIENŲ SKEVELDROS

1

Laikas daro didelių korektūrų, ir vertas pakeisti posakis: „kvailas, kaip prūsas po pietų“. Tiktu tarti: „...kaip Churchill gen. Michajlovičių i Tito iškeitęs“.

Kaip iš bolševikų paskelbtų karo meto „didžiųjų“ susirašinėjimo matyti, Churchill 1945.4.28 šitaip guodėsi Stalinui:

„Įvykių Jugoslavijoje rai-
da įgauna tokio pobūdžio,
kad imu abejoti, ar mūsų
abiejų šalių interesai tebėra
proporcijoje 50:50. Tito pa-
sidarė neribotas diktato-
rius...“

Bet kai 1945 m. sausį D.Bri-
tanijos ryšininkas su Tito bū-
stinė brig. Fitzroy Mclean ispė-
jo Churchillį, kad Jugoslavi-
joje vyksta susovietinimo pro-
cesas, gavo išgirsti tokį prem-
jero klausimą:

— Ar tamsta po karo keti-
nate įsikurti Jugoslavijoje?

— Aišku, kad ne! — sušuko
Fitzroy.

— Jeigu ne, — griežtai koš-
te prakosė pro dantis, — tai
kas tamstai rūpi, kaip ir kas
valdys Jugoslaviją?!

2

„Vakarų valstybės savo ko-
voje prieš komunizmą turi
būti labai atsargios ir apdai-
rios, ir niekur nepažeisti rusų
tautos interesų...“ O kur, kaip
ir kada pažeidžiama „rusų
tautos interesai“? Nagi, be
reikalo kalbant apie „nykštu-
kų respublikų“ atstatymą.
„Nykštukų“? ogi — Lietuvos,
Latvijos ir Estijos!

Kas taip rašo? „Pravda“?!
Kremliaus satelitinė spauda
ar jo agentūros Vakaruos?!
Ne, taip rašo rusų monarchis-
tų mėnraštis „Vozroždienije“!

Caro žandariai tebebudi...

3

Kai vėl kalbama apie „vir-
šūnių“ konferenciją, ne pro
šali bus prisiminti, kaip ra-
mūs žmonės sutiko pirmąsias
„4 didžiųjų“ sutiktuves. Tai
buvo prieš... kiek metų? Ne-
svarbu metai. Ženevos gyven-
tojai, be sutelktos kariuome-
nės, matė būrius svetimų
agentų, kurie visur sukeliojosi
ir lyg kažko lūkuriavo. Greit
gyventojai įprato atskirti, kur
ir kurio „didžiojo“ agentai.
Lyg totalizatoriuje. Lyg lote-
rijoje. Spėliojo, ir ėjo lažybų.
Anglus agentus ėmė atpažinti
iš batų, kurių kulniukai gumi-
niai, o galai švietė (nubliz-
ginti) lyg veidrodiais. Prancūzų
batai, lyg slidininkų, pakaus-
tyti. JAV? — geriausia matyti
iš kaklaryšių. O Sovietų? —
kelinės sulaidytos, batai gana
švarūs, bet patys agentai eina
kaip drimbos ir... sustoja ties
kiekviena laikrodininko vitri-
na.

Ženevos policijos vadas
Knecht „Corriere della Sera“
korespondentui guodėsi, kad
prieškariniai laikais dėmesys
nebuvo ypatingas, et — suke-
liojosi keletas anarchistų, ir
viskas. „Šiandie, — piktinosi:

— turime naujų anarchistų,
kurie, — vėl atlyžo: — savo
principe nėra anarchistai. Tai
emigrantai, kurie neapkenčia
Sovietų Sąjungos politikų. Ru-
sijos ir JAV bičiulystė nėra jų
interesuos. Emigrantai nesu-
daro vienalytės masės, bet
mūs pareiga visus juos stebė-
ti ir sekti. Sunku, antra gri-
žus, įsiskverbti į jų mintis...“

Baimė atėjo į didžiųjų tar-
pą jau a. a. Tautų Sąjungos
metu. Vieną dieną, Mussoli-
niui užgrobęs Etiopiją, į Že-
nevą atvyko pats „tremtinys
karalius“. Suglumo visi virši-
ninkai. Kai kitur neįleido, Ne-
gus atėjo į... spaudos ložę, kur
buvo nuoširdžiai sutiktas. Bet
Šveicarijos policija suėmė ir
— ištrėmė.

Kaip P. Hostowiec rašo, nuo
tada prasidėjo „baimės šokis“,
lyg žinomame Manuelio de
Fallos baletė „Sombbrero de
tres picos“. O baimė, kaip
patys žinome, yra paveldima,
ne iš kraujo, bet iš „veiksmų
giminystės“, pvz. Muenchenas
— Jalta, ir t.t.

4

Užsiminus Jaltą, verta pa-
stebėti, kad dalį anų dienų
dokumentų paskelbė ir JAV
valstybės departamentas. Bet
... „po korektūros“. Kaip vie-
nas žurnalistas rašo, kad be
kitų, „koregavo“ ir buv. pase-
krėtorius Walter Bedell Smith.
Išbraukta vasario 10 d. plenu-
mo posėdyje įvykęs pasišne-
kėjimas tarp Rooseveltto ir
Stalino. Kai šis paklausė, ko-
kių koncesijų gaus Saudi-Ara-
bijos karalius, Roosevelt juo-
kais tarė (cituojama iš ofic.
stenogramos): ... vienintelė ga-
lima koncesija yra... paauko-
jimas Ibn Saudžiui 6 milijo-
nų JAV žydų.

5

Viename laikraštyje užti-
kau ištraukų iš brolių Ed-
mond ir Jules Goncourtų (ži-
nomų premijų įsteigėjų) die-
norašio, kurį išleido pati jų
vardo Akademija. Broliai už-
rašinėjo ir savo pastabas ir iš
kitur nugirstas. Čia keletas
pavyzdžių:

1. Vienas žurnalistas su pa-
sipiktinimu pasakojo, kad NN
ministras Naujųjų Metų pro-
ga prisiuntė 500 frankų ir pa-
prašė apie jį palankaus straip-
snio.

— Tamsta, žinoma, jam čia
pat pinigūs gražinai? — kaž-
kas paklausė.

— Ne, — atsakė žurnalistas,
— bet parašiau prieš ministrą
straipsnį.

2. Motina savo dykaduoniui
(nieko gero gyvenime neatsie-
kusiam) sūnui:

— Tavo amžiuje aš jau bu-
vau motina!

3. — Pagaliau jis yra žmo-
gus su universitetiniu išsilavi-
nimu. Moka lotyniškai.

— Bet, tamsta, Homeras
nemokėjo lotyniškai...

4. Kai kurių žmonių proto
lygis primena sekmadienį: ten
susitinka visi banalai.

5. Viena moteris (savo keliu
visai pilno proto) yra vienoj
sritį kryptelėjusi: ji save ta-

ria nemirtingą esant. Kai su-
žino, kad kažkas mirė, su liū-
desiu šnibžda:

— O, koks laimingas! Jis
galėjo numirti...

6. Pasikalbėjimas:

— Kas tau yra?

— Nežinau, bet atrodo, kad
šiandie turiu daugiau talento
kaip vakar.

7. Eilėdara poezijai yra tas
pats, ką drąsai disciplina.

8. Scholl (žinomas žurnalis-
tas) apie vieną dramaturgą:

— Taip, taip, jis turi talen-
tą, bet nemoka taip elgtis,
kad žmonės visa tai jam at-
leistų.

9. Tai netiesa, kad visos mo-
terys vėluoja į rendez-vous.
Yra moterų, kurios iš viso ne-
ateina.

6

Amerikoniškasis „Who is
Who?“ (60-toji metinė laida)
yra 3,388 psl. Sveria 8 svarus.
Atseina \$25. Viso sutelkta 50-
456 pavardės. Įdomu, kad pa-
vardes užbaigia prof. Zyg-
mund Antoni. Tai iš Vilniaus
Stepono Batoro universiteto.
Vilniečiai matematikai jį ge-
rai prisimena. Be to, prof.
Ant. Zygmund ilgus metus bu-
vo nepriklausomojo socialisti-
nio akademinio jaunimo są-
jungos Vilniaus un-te kurato-
rius (globėjas). Jis nekartą
pagelbėjo ir lietuviams stu-
dentams. Dabar dėsto Chica-
gos universitete.

„Who is Who“ redakcija

yra labai reikli ir niekuo ne-
paperkama. Kai kažkas pri-
siuntė savo biografiją ir \$100
čekį, čekis grįžo. Savo metu
redakcija kreipėsi žinių įvie-
nų naftos magnatą Texase.
Gavo žinias ir — užsakymą
prisiųsti 20 egz. (lydraštyje
\$500 čekis). „Manau, kad tai
(egzemplioriai) iš tikrųjų jam
ir terūpėjo“, — pareiškė re-
daktorius Wheller Sammons,
jr.: — „ir gavo vardyno eg-
zempliorius, bet juose nerado
savo pavardės“.

7

Viename viešbuty direkcija
priešgaisrinės apsaugos dė-
sius šitaip popularina:

„Prašom nerūkyti lovoje.
Nenorime nieko, netgi Gerb.
Tamstos, pelenų!“

Ir ašmi nenoriu nieko, net-
gi Gerb. Skaitytojų, prieš lai-
ką migdyti (savo pastabomis),
ir baigti. J. Cicėnas

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, arti
63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

Jei tenka kentėti nuo užkietėjusių

KORNŲ (nuospaudų)

ir nuotrynų, tai vartokite naują
ir skubų skausmų naikintoją
KORN-KIT. Bonkutė kainuoja tik
\$1.00 jūsų apylinkės drugštorijė.

SKOLINK IŠ
STANDARD

UŽ

ŽEMESNŲ NUOŠIMTŲ

TAUPLYK PAS

STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00

Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4
val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak.
Trečiadieniais visai neatidaroma.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

Sutikime, kad taip

Kaip bus nurašęs "Darbininkas" savo 1958 metų balandžio mėnesio 22 d. numerį, savo jau ne tik sieksnėmis, bet ir lašininėmis raidėmis atmuštoje anrašėje, ir po jos sekančiame straipsnyje. Jis nepasirašytas, tad redakcijos vardu bus prabilęs į skaitytojus lietuvius, daugiausia susitelkusius rytinėse valstybėse. Mūsų galva, "Darbininko" redaktoriams būtų pravartu išgirsti ir kaip daugiau, ko jie turbūt nežino.

Grupė Lietuvių Rašytojų Draugijos narių, remdamiesi spaudoje pasireikšusiais balsais ("Naujienose" ir "Dirvoje") ir savo pačių apsvartytais, kad su balsavimais kas tai nevisai tvarkoje, paruošė pareiškimą. Kelių Rašytojų Draugijos narių pasirašytą, ketino kaip galint greičiau paskelbti viešumon.

Sustota ties motyvais, kuriais remiantis, balsavimas galėjęs būti ir neteisėtas. Būtent:

kad balsavimo procedūra buvo pravesta paties Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininko Benedikto Babrausko, nežiūrint, kad pirmininko žmona, Gražina Tulauskaitė-Babrauskienė yra tiesioginė Lietuvių Rašytojų Draugijos metinės premijos finalinė pretendente,

kad balsavimų duomenys, tiek pirmųjų, tiek antrųjų (pakartotinam perbalsavimui, reikalingam absoliutinei daugumai) buvo kaupiami Rašytojų Draugijos pirmininko Benedikto Babrausko būte, ir tokiu būdu lengvai prieinami pirmininko žmonai, pretendentei į laurus,

kad balsavimo kortelės ir vokeliai plono ir permatomo popieriaus ir žiūrint prieš šviesą, jie negali išlaikyti slaptumo,

kad kortelėse jokios balsuojančiojo asmens indentifikaciją nustatančios žymės. Atspausdinta tik dviejų kandidatuojančių rašytojų pavardės ir jų knygos, reikalaujant pasirinktą pažymėti kryželiu,

kad minėtus vokelius ir kortelės parūpino niekas kitas, o Rašytojų Draugijos pirmininkas B. Babrauskas, prileidžiant, jog tam tikros atsargos galėjo užsilikti jų būte ir bal-

savimo procedūrą pravedus.

Pareiškimo iniciatoriai, remdamiesi nevisai švariais, įtariamą keliančiais faktoriais, nutarė, kad norint, jog balsavimai būtų juridškai teisūs, Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas Benediktas Babrauskas balsavimų duomenis privalėjo kaupti neutralaus ir nesuinteresuoto asmens rankose, o ne savo privačiame būte, kuriame gyvena, kaip šeimos narys ir tiesioginė premijos pretendente, Gražina Tulauskaitė - Babrauskienė.

Reikalavo Rašytojų Draugijos Revizijos Komisija išsiaiškinti, kaip suradus dėmę, balsavimus paskelbti neteisėtais ir paskelbti naujus, prisilaikant juridinių nuostatų, nekeliančių niekam abejonių.

Pareiškimas paruoštas ir pasirašytas keturių R. Draugijos narių prieš literatūros vakarą su premijų įteikimu. Jei jis neatiduotas pilna forma viešumai, tereikia dėkoti gabiai ir suktai veiklai tų asmenų, kuriems labai rūpėjo, kad šis žodis nebūtų paskelbtas. Tačiau tai turėtų netrukdyt "Darbininkui" padėti vertinti ir iš kitos pusės. Nekelti į šventąsias p. Tulauskaitės, o stebėtis jos nepilietine drąsa. Tikrai reikėjo nepilietinės drąsos sėdėti ir žiūrėti, kada ir neaiški teisinė, ir visuomenės reakcija akivaizdžiai pasisakė prieš profanaciją kultūros vardu, ir tuo pačiu, prieš ją. Gerų akių, tačiau, pasitaiško dar ir šiais laikais.

J. Aisčio ir A. Vaičiulaičio vardais buvo dangstomasi, nors ne oficialiai, bet šiaip jau plačiuose, intymiuose pokalbiuose. Girdi, jei tokie, kaip Aistis ir Vaičiulaitis pasisakė už Tulauskaitę, tai ko jūs daugiau norite? Norėti, lyg ir nebebūtų ko. Tik viena bėda ir nemalonumas, kad ir Aistis ir Vaičiulaitis neprisi- pažįsta atlikę tą taurų ir riterišką pasitarnavimą damai. Kuo jūs laikote mus pagaliau? Mes ne šiaip sau literatai, bet iš Sorbonų ir Grenoblių literatūrinę išmintį sėmę, ir dabar nežinosime, kur pelai ir kur grūdai? Aišku, kad už Katiliškį. Laureatė, gal ne iš blogos valios, tik šiaip sau, savisaugos dėliai, aiškiai tero-

rizuoja savo kauniškius bičiulius. O jiems jau nebeatogu po to. Gal "Darbininkas" galėtų savo artimuosius bendradarbius, minėtus du mūsų literatūros daktarus, asmeniškai apklausinėti ir jų nuomones (reikia mapyti, tiksliai ir autentiškai) paskelbti visuomenei. Būtų įdomu.

Gal taip pat "Darbininkas" galėtų surasti tuos 34, pasisakiusius prieš Katiliškį? Ir tai būtų nemažiau įdomu. Tuo labiau, kad šiandien visi kratosi, kaip maro tų balsavimų duomenų. Jau nekalbant apie elitą, bet ir antros eilės, balsą turėję rašytojų Draugijos nariai neprisipažįsta balsavę už žvaigždes. Ar jie balsavo ar ne? Kaip jūs manote? Kuo dabar tikėti, ar žvaigždžių autore, ar užsiginančiais ir damą išduodančiais riteriais?

"Darbininkui" kraują gadina, kad visuomenė ir dalis intelektualų pasisakė už Katiliškį: — premijomis, gelėmis, sveikinimais ir... spontanišku prasišvierimu. Toji visuomenė nesijaudino dėl P. Jurkaus "Smilgaičių". Ką jau ten daug dėl smilgų? Jos ir liko smilgomis. Čia jau Marijonų brolijos broliškas reikalas. Grafomanija klesti šiltose brolių ir tėvėlių rankose. Be to, jie ir neturėjo iš ko rinktis — premijavo geriausią iš geriausių. Šiuo metu buvo kiek kitaip. Diametraliai priešingais daviniais pagrįsto lauro nepajėgė suprasti raštą skaitančioji visuomenė, ir ji pasidarė išvadas. Ji reagavo, ir ji pasisakė atvirai. Nors skaitanti kaip "Draugą", taip ir "Naujienas", kaip "Darbininką", taip ir "Dirvą".

Mes manytume, jog "Terros", kaip rimčiausios leidyklos laikysena, buvo ypatingai pabrėžta kultūrine prasme. Leidyklai, kaip niekad teko išlaikyti sunkius egzaminus, ir ji juos išlaikė pasigėrėtina. Jos inicijalais puošėsi abi knygos, bet drąsa pasisakyti kur vertybė, ir kur abejos, turi būti suprasta, kaip taurus žingsnis mūsų varganos kultūros kėlimo ir laisvinimo kryptimi. Gąsdinimai ir grąsinimai, kad tai bus pakenkta lietuviškai knygai, tik "Darbininko" raštininkų galvoje tegali rasti gimtųjų lizdą. Ne nukaršusiomis svajonėmis apie krintančias žvaigždes remiasi mūsų literatūra, ir

"Terros" leidykla, reikia manyti, tą gerai žino. Mūsų galva, tuo reikalu pati leidykla dar ras progos pasisakyti.

Pasisakys ir asmenys, drįsę rašytojams prikišti, anot "Darbininko", analfabetizmą. Labai jau nemalonūs žodis rašto žinovams, tartas doro, eilinio kultūrininko, nesišvaistančio vardais ir nepelnytais nuopelnais.

Akademiniis jaunimas, sukelęs "Darbininkui" labai nemielas prielaidas, tars žodį atskirai, jau vien dėl to, kad jis nėra nei ateitininkai, nei pavasarininkai, nei klierikai. Jei ne tie privilegijuoti, tai — gevalt. Kaip "Draugas", taip ir "Darbininkas" įsikando tą vientelį ir gana skurdų, savo kolegą šuktelėjimą. Taigi, to garsaus — gevalt — autorius bus nesutars su savo redaktoriais V. Meškausku, kiek kitaip tą reikalą išvelgusiu. Mes stebimės jo drąsa prisi- mušti su savo kitokia nuomone pro geležinį šefredaktoriaus lanką.

Ką mano Lietuvių Enciklopedija apie šią ir kitas premijas, kaip su jomis tvarkysis ateityje, "Darbininko" redaktoriai galėtų sužinoti tiesiausiai keliu, kreipdamiesi į jos artimiausius bendradarbius ir redaktorius, savo, reikia manyti, pažįstamus, pasirašiusius po šią premiją išsauksiu aktu.

Baigiant telieka pridurti, kad nieko kito mes ir nelaukėme iš brukliniškų kolegų, kad kitokios pastabos mus būtų tik nustebinusios. Herbachauskiniai - tysiavinis chazizmas klesti ir bujoja dvasiškų rankų laiminamas.

Sėlis

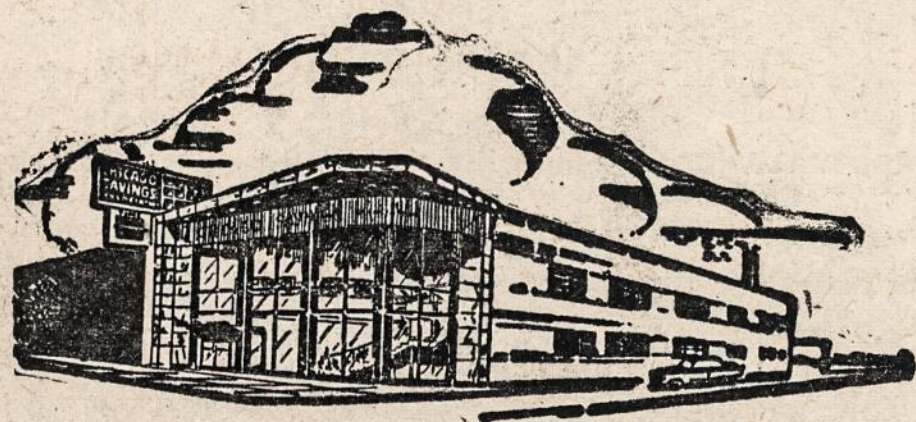
Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIEOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knygą LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petrui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusiu įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švasto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasigusta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: NAUJIEOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE

Remiantis Chicago Savings Bendrovės praeitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augstą dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Milijonai dolerių prieinamoms sąlygoms morgičių paskoloms perkant, statant arba refinansuojant. Lengvi išmokėjimai. (Ant tinkamų nuosavybių darome paskolas net 25 metų išmokėjimams).

Rašykite dėl informacijų.

Mūsų turtas arti \$24,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave.

Tel.: GROVEHILL 6-7575

Chicago, Illinois

ATDARA: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

D. PETRUTYTĖ

Pradėkime nuo mažo – pažinkime vaiką

VAIKAS ŽMONIJOS GYVENIME

Ar bepasiseks?

Daug ko žmogus siekia, dėl daug ko jis sielojasi, bet atrodo, kad per visą žmonijos gyvavimo laiką, kaip raudonas siūlas traukiasi — tai žmogaus pastangos pasiekti dvasios vieningumą arba kitais žodžiais tariant, tobulumą arba subrendimą.

Per tūkstančius metų žmogus, šifotiks lo siekdamas, kūrė naujas religijų formas, naujas filosofijos pakraipas, organizavo įvairius sąjūdžius, kurie, tiesa, įnešdavo laikinus pragiedrilius į žmonijos gyvenimą, bet niekad nepastumėjo jos visuotinio gėrio, visuotinės pažangos link. Atvirkščiai, laiks nuo laiko buvo susilaukta visuotinos ar tik dalinės katastrofos, kurios jau ne kartą yra palaidojusios amžių amžiais sukaupus, bendromis žmonių pastangomis, kultūrinius bei civilizacinius laimėjimus.

Šių laikų modernusis pasaulis irgi yra pasinešęs ta linkme. Ar bepasiseks gyvenimo vairą pasukti atgal, priklausys nuo to, ar žmogus pagaliau supras būtiną reikalą susidomėti vaiku ir iš pagrindų pakeisti savo nusistatymą jo atžvilgiu. Tą nusistatymą, kuris nuo amžių yra augęs jaugės mummyse, k. a.: vaiko ignoravimas, jo laikymas tėvų nuosavybe arba bendrai malonių suaugėlio žaisliuku, su kuriuo kiekvienas gali elgtis kaip tinkamas.

Ar ne keista?

Apie daug ką mums pasakoja visuotinės žmonijos istorijos lapai, tik ne apie vaiką. Jis amžių amžiais, kaip jau esu minėjusi, gyvena tarp mūsų kaip bereikšmė būtybė, kurios egzistencija suaugėlis niekada reikiamai nesidomėjo ir šiandien nesidomi. Štai, būdingas ne vieno šiandieninio intelektualo išsireiškimas: "Kaip man domėtis vaiku, kad jis man nieko nesako, jis man nieko nereiškia", arba: "Ką man galvoti apie vaiką, jei aš žinau, kad jis tik vystyklus tesugeba teršti". Šičia ir glūdi pagrindinė kliūtis į pilnutinį žmogaus pažinimą, be kurio negali būti nė kalbos apie žmogaus dvasios vieningumą ar subrendimą.

Iš tikrųjų argi nekeistas žmogus? Jis sugebėjo giliai įsikverbti į gyvosios ir negyvosios gamtos paslaptis, jį sudomino mažiausios pakeletės žolelės ir menkiausi vabalėliai, kurių tyrinėjimui jis nepagailėjo net viso savo gyvenimo. Jam sėkmingai pavyko pasiekti ne tik vandenyno dugną, bet ir žmogaus pasąmonę; jam daug gilių paslapčių atskleidė paprasčiausieji gamtos reiškiniai, k. a.: vaisius, krentas nuo medžio; garas, bekilnojas dangtelį; garsas, sklindas erdvėje ir t. t. ir t. t. Tačiau tam pačiam žmogui — tyrinėtoju jį vaikas yra tik tuščia vieta, kuri, kaip tokią, jam nieko ir negali pasakyti. Tat kaipgi žmo-

nija gali išsilaikyti, jeigu žmogus pats save atplėšia nuo to kamieno, iš kurio jis yra išaukęs?

Ko stokoja žmogaus vaikas?

Nė vienas gyvas padaras ne tik netarpsta, bet ir normaliai neauga, neturėdamas tinkamos aplinkos bei atitinkamos jo rū-

šiai priežiūros. Kaip tik tai šitų dalykų visada stokojo ir šiandien dar labiau stokoja žmogaus vaikas.

Suaugėlis, susikūręs labai aukšto lygio antgamtinę aplinką, kurioje apstu ne tik patogumų, bet ir prabangos; savo paties vaikui jis nėra sudaręs pačių būtiniausiųjų jo gyvenamajam momentui pritaikintų gyvenimo sąlygų. Visa moderniojo žmogaus kūdikystė ir vaikystė, — tai tikras dvasinis merdėjimas.

Aukšta civilizacija galutinai atplėšė vaiką nuo natūralaus gamtiško gyvenimo, kur jis rasdavo begalės prasmingų veiksmų ir naudingų užsiėmimų. Šiandien visą tą dvasinę tuštumą turi užpildyti ne natūralūs jo fiziniams ir dvasiniams reikalui pritaikinti daiktai, bet pirklio pagaminti žaislai, kuriais paprastai vaikai bodisi, juos ardo, laužo, naikina ir reikalauja vis naujų.

Televizija paraližavo natūralų

(Tęsinys 12 pusl.)

first and only mattress with a built-in bedboard by BACK CARE SIMMONS

NEW FREEDOM FOR YOUR BACK!

HERE'S HOW
built-in bedboard and double-coil
construction help your back.

Coils adjust to
body contours.

Bedboard keeps
spine straight.

Extra springs
float board.

DESIGNED TO RELIEVE PROBLEM BACKS
BACK CARE
WITH BUILT-IN BEDBOARD
Simmons
\$79.50

Despite its more expensive construction, the Back Care mattress costs you only \$79.50, fully guaranteed. Matching box spring, same price. Come in and get this great new combination!

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

HEmlock 4-7095

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Atsistatydino Meno instituto direktorius Daniel Catton Rich

Prieš 31 metus, mirus dr. Harshe, i Chicago's Meno institutą buvo pakviestas jaunas gabus, 23 metų, Daniel Catton Rich eiti šio didelio muziejaus ir didelės meno mokyklos direktoriaus pareigoms. Dar prieš jam užimant šias nelengvas pareigas, Meno institutas turėdavo daug nemalonių organizuojant meno parodas, nes spaudimas iš moderniojo meno atstovų pusės buvo didelis. Parodose vis mažiau rodėsi "santūriosios tapybos" atstovų. Visa tai, žinoma, nulemdavo jūrų komisijos sudėtis. Buvo sudaromos jūrų komisijos iš konservatyviųjų ir iš moderniojo meno atstovų, bet vėliau šis metodas nebuvo vartojamas. Institutas visą laiką stengėsi išlaikyti savo aukštą prestižą, kad būtų galima bendradarbiauti su kitais muziejais ne tik šioje šalyje, bet ir su užsienių muziejais.

Dėka direktoriaus Rich ir seniai mirusio F. Schniewind (Rytų meno kuratoriaus), buvo surengta daug didingų iš užsienių muziejų meno parodų. Buvo atgabentos ištisos kolekcijos moderniojo meno ir renesanso laikų klasikinio meno. Pastaruoju metu buvo surengta Picaso ir Georges Seurat parodos, talkinant Moderniojo Meno muziejui New Yorke. Rich laikais i Meno institutą atėjo Katharine Kuh, užimdama moderniojo meno kuratorės vietą, kuri šios srities veiklą žymiai pagyveno. Parodos darėsi griežtesnės ir lankančiai publikai labai patikdavo. Vis dėlto ji sugebėdavo sutraukti minias pvz. surengiant Picaso parodą. Ji daug prisidėjo organizuojant pereitą vasarą Venecijos Bienalę ir šiais metais Briuselyje tarptautinę meno parodą.

Rich administravimo laikais buvo išgyta labai svarbių meno kolekcijų. Pradėtas statyti muziejaus šiaurinis sparnas, vadinamas Ferguson vardo atminimui. Bendrai, muziejuje padaryta daug naujų pagerinimų. Pertvarkytos ir sumodernintos mokyklos patalpos.

D. C. Rich be tiesioginių administracinių pareigų, rasdavo laiko skaityti paskaitas ir rašyti. Dabar jis noris "pailsėti" užimdamas Worcester, Mass. muziejaus direktoriaus pareigas. Chicago's meno mėgėjai pasigės savo buvusio meno direktoriaus. Kolkas jo vietoje nėra paskirta kito.

—Chicago's Universiteto Lietuvių Klubas ir L. S. Santara rengia meno parodą geg. 14-18 d. Dalyvauja dail. V. K. Jonynas, A. Galdikas, A. Dargis ir kiti.

UKRAINEČIŲ PARODA GEGUZĖS 17 D.

Čiurlionio Galerijoje yra renčiama didelė ukrainiečių menininkų kūrinių paroda. Dalyvaus keliolika dailininkų bei skulptorių. Lietuviams bus įdomu pamatyti ir kitataučių meno atsiekimus. Parodai jau rūpestingai ruošiamasi. Parodą ruošia Ukrainiečių Dailininkų Sągoss nariai, kurių tarpe yra jaunosios ir senesnės kartos atstovų. Vieni realistai, kiti moderniosios pakraipos dailininkai, bet visi bendromis jėgomis dirba savo tautai kultūrinį darbą.

RYTOJ DAIL. JONYNO PARODA BAIGIASI

Dvi savaites Čiurlionio Galerijoje buvusi dail. V. K. Jonyno kūrinių paroda rytoj baigiasi. Paroda graži ir gražiai surengta. Grafikos skyriai surišuoti ant specialių skydų, didieji tapybos paveikslai sukabinti ant sienų. Puikus apšvietimas, kokio gali pavydėti daugelis kitų galerijų. Be to, yra atdaras ir mūsų kuklusis muziejus—Čiurlionio Galerija. Visuomenė yra kviečiama aplankyti dail. V. K. Jonyno parodą ir galeriją.

Galerija atdara šeštad. nuo 9 v. ryto iki 9 v. v. Sekmad. nuo 12 iki 9 v. v.

GOODMANO TEATRAS

Nuo gegužės 9 iki 25 d. Goodman teatro vaidins Shakespeare "Vidurvasario sapną". Tik vakariniai vaidinimai. Vaikų teatras nuo birž. 1 d. vaidins "Rapulėlį ir raganą". Vaikų teatro vaidinimai šešt. nuo 2:30, sekm. nuo 3:00 v. popiet. Dėl informacijų ir bilietų galima paskambinti Central 6-2337.

—Moderniai įrengta Čiurlionio Galerija Chicagoje įsigijo dail. Adomo Galdiko paveikslą. Šis puikus kūrinys atliktas gvašo technika.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUŠŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS PRITAİKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiksliai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

WALbrook 5-9106 — RANDolph 6-1190

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smegenų ligos, chirurgija
104 SO. MICHIGAN AVE.
Kambarys 615
Konsultacija tik susitarus

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadieni nuo 1-4 ir 7-9. Antrad. nuo 1-5. Trečiad. ir Šeštadieni tiksliai susitarus

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036

Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadieni pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvys Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro. Trečiad. ir šeštad. uždaryta
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th CT., CICERO
Kasdien 10-12 ir 4-7 val. Trečiad. ir šeštad. tik 10-12 val.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1634 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210

Jei neatsiliepiate šaukite KEdzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3. 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Rezidencijos: PROspect 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
(71-oji ir Campbell Ave.)
Ofiso tel.: HE 4-1202 arba RE 7-9700
Valandos: pirmad., ketvirtad. ir šešt. 1-4 val. p. p.; antrad. ir penkt. 5-8 v. v. Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Julia Monstavičius

GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Nakti skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEverly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien. Išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namu telefonas: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepiate viršutiniai telefonai. Šaukite Midway 3-0001

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, MAY 3, 1958

Telef. ofiso: CLIFFside 4-7896

Rezid.: LAfayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šešt. 2-6 val. popiet. Išskyrus šeštad.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
OFISAS: 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GLbson 8-6195
Valandos: pirmad. ir ketv. nuo 5 iki 9 val. vak., antrad. ir penktad. nuo 1 iki 5 val. popiet. Šeštad. nuo 2 iki 4 val. popiet. Trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaškevičius

(VAŠKEVIČIŲTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet. Trečiadieni ir kitu laiku tik susitarus.

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS

4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2244

Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadieni uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 3 p. p.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel.: YARds 7-1829

Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė

756 WEST 35th STREET

Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šeštad. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras MICHEL

Optometristas-Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.

4654 SO. ASHLAND AVENUE

Telefonas: YARds 7-6616

Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikuose egzaminavimai daroma su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiama i mokyklos vaikus.

VALANDOS:

Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadieni ir sekmad. uždaryta.

4712 S. ASHLAND AVE.

YARds 7-1373

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Meno klausimai barberneje

— Va, Ir Bilda atbildėjo! — sušuko Šinkutis. — Dabar jau visi būsime susirinkę.

— O seniai besimatėm, ar ne? — kratydamas Bildai ranką, aiškiai nudžiugo kontraktorius Rupkus. — Reikėtų tą progą... ar ne?

— Tai jau žinai kur... — mirktelėjo Niurna, baigdamas kirpti šinkutį.

Rupkus ištraukė iš spintelės "Seagram's 7 Crown" butelį ir stikliuką. Tuo tarpu dženitorius Bilda užtraukė langų užuolaidas. Tokia jau čia buvo tvarka, kad nuo 7 valandos vakaro ši ketveriukė užsida-rydavo Niurnos kirpykloj privatiems pokalbiams.

— Man rodos, po to "Ragalietai" tai ir nebuvom susirinkę, — tarė Bilda, sėsdamasis prie stalelio su žurnalais.

— Taigi, praėjo "Rigoletto", praėjo "Faustas", o mes dar vis negalim susirinkti... — tarytum priekaištas pasigirdo Niurnos balse, kai jis purtė nuo balto apdangalo nukirptų plaukų likučius.

Buvęs spekuliantas Šinkutis idėjo jam delnan pinigą ir, žiūrėdamas veidrodin, rankiojo plaukelius nuo skruosčių.

— Aš tai nė nežinau, kas tas Faustas yra, — dženitorius Bilda paėmė stiklėlį iš Rupkaus ir išlenkė jį.

— Nežinai! — nustebo Rupkus. — Pilni laikraščiai buvo skelbimų! Visų solistų portretai, net nusibodę buvo... Tegu juos arkliai...

— Aš žinau, kad tai opera, kaip ir "Ragalietai", ale kas tas Faustas? — paaiškino savo neaiškumus Bilda.

— Niurna, ištlumočyk tu jam! — liepė Rupkus, — tegu jį arkliai, neturiu aš su juo kantrybės!

Kirpyklos savininkas jau pakabino baltą chalata ir plo- vė rankas prausykloje.

— Well, man rodos, kad tai buvo toks daktaras... jisai su velniu sutartį sudarė... už savo dūšią gavo jaunystę... Tai pagal šitą pasaką ir padaryta "Fausto" opera.

— Niekais užsiiminėja tos operos! — numojo ranka Bilda. — Kur poezija, muzika ir visokios fintikliuškos, — ten vis dalykai, kurie negali būt...

— Kaip tai — negali būt, o kam tas Faustas jaunystės užsinorėjo? Ogi tam, kad Margaritą suvedžiotų! — paaiškino Šinkutis.

— Oho! Tuo matyt, kad tu operoj buvai! — pašiepė jį Bilda.

— Matai, žmogui kartais reikia tokių dalykų, — įsiterpė Rupkus. — Negi visą laiką ir gyvensi tik darbu, valgiu, miegu ir vėl darbu...

— Well, kartais ir šnapso reikia! — nusijuokė Niurna.

— Na, katras dabar iš eilės?

— Šinkutis išlenkė stiklėlį, nusišluostė lūpas ir tarė:

— Sako, poeziją labai sunku rašyti. Va, dabar neseniai

Rašytojų draugija sumokėjo kokiai ten Gražinai 500 dolerių už gražius eilėraščius...

— Monkių biznis... — numojo ranka Niurna.

— Je! O aš girdėjau, kad Katalikiškas ją apstatė ir gavo dvigubai daugiau! Ba, sako, jis apie darbininkus ir žimagorus rašė, už tai liaudis ir už jį! — išpylė kaip iš kulko-svaidžio Bilda.

— Užsičiaupk! — riktelėjo Rupkus, — pirmiausia, — ne Katalikiškas, o Katiliškis jisai yra. O antra — ne jis apstatė tą Gražiną Tulauskaitę, o jinaį prisiuvo jam barzdą, tegu ją arkliai...

— Ir ne ji, o jos vyras, Babrauskas! — riktelėjo Šinkutis.

— Ša, vyrai, ša! Ko jūs re-kiat? — nuramino Niurna.

— Na, gerai. Aš jums paaiškinsiu, — visiems nutilus vėl pratarė Rupkus. — Buvo balsavimas — kieno knyga geriausia. Balsavo rašytojai, visa chebra, kurie priklauso tai draugijai. Daugiausiai gavo Katiliškis už savo romaną, o Tulauskaitė — dvigubai mažiau...

— Tai kaip gi jį laimėjo premiją? — nustebo Bilda.

— Palauk... Tada buvo balsuojama antrą kartą ir Tulauskaitė gavo keliais balsais daugiau už Katiliškį...

— Na, o trečią kartą kodėl nebalsavo? — nerimo Bilda, — juk jei ping-pong lošia ir vieną setą laimėjo vienas lošėjas, o kitą setą — kitas, tai jie turi lošti dar trečią setą, ar ne?

— Ale čia tau ne ping-pon-gas, supranti? Čia dailioji literatūra!

— Ša, netrukdyk...

— Va, čia ir yra visa diela, — tęsė Rupkus, — kai žmonės pamatė, kad Katiliškis apstatytas, tai jie ir pakėlė hajų... Lietuviška enciklopedija paskyrė 500 dolerių, ir skaitytojai skėdė padarė — vėl 500 surinko. Sako, per premiją dalinimą daug triukšmo salėj buvo... susikombinavo chebra ir laikė už Katiliškį... tegu jį arkliai...

— Matai, romanas — vis romanas, o ne kokie ten eilėraš-čiai... — pritarė Šinkutis, — aš tai labiausiai vis romanus skaitau, o televizėnė tai tik dramas vačinu.

— Palauk! Duok pabaigt... — Rupkus ir pats išgėrė stiklėlį. — Tai dabar taip išeina, kad tie balsavimai sūfūseriuoti. Man atrodo, kad reikėtų tiksliai vieno — pirmo balsavimo ir jokios ten absoliutės daugumos: katra knyga iš karto gavo daugiau balsų, ta ir gauna premiją. Be to, reikia ne tik pirmą, bet ir antrą, o gal ir daugiau premijų paskirti.

— Žinai, gal tu ir teisy, — pramurmėjo Niurna, pats prisipildamas stiklėlį, — bet iš kur tiek pinigų gausi?

— Šiūr, kad aš teisy! Aš

kalbėjau su vienu rašytoju, ale jis nepriklauso tai rašyto-jų chebrai...

— Well, kada jie taip blo-gai nubalsavo, tai šiūr, kad jis nenori jiems priklausty...

— Jis sako, kad ten jų tar-pe daug fušerių, kurie patys neturėtų teisės vadintis rašytojais. Taip sau, prisimazino prie tos draugijos, dėl gar-bės... O Babrauskui, sako, tik viena iš dviejų liko: arba duot fugą iš rašytojų tarpo ir pirmininkų, arba...

— Pasikarti! — sušuko Bil-da.

— Šiūr! — pritarė Niurna, — ale faiv handrėd kišenėj! Kurį laiką visi tylėjo. Tik Holstryčiu kriokė sunkveži-miai.

— Na, o kaip su teatru? — paklausė Šinkutis, — sako, jau vėl bus vaidinimai Čikagoje?

— Sako, atvažiavo iš Bosto-no toks režisiorius...

— Iš Hartfordo, taip laik-raščiuos parašyta, — pataisė Rupkus.

— Well, — tarė Niurna, — aš tai nieko apie jį negirdė-jau. Iš kur jis atsirado? Juk čia pas mus Pilka, Dikinis, Rūkas, Valiukas — tiek reži-sorių!

— Tas ir yra, — nusišypso-jo kontraktorius, — kad vie-nas leidžia ir neišleidžia savo almahacho, tegu jį arkliai, ki-tas studijuoja, trečias pafūgi-no iš režisorių, o anas neturi gerų artistų... Susidarė čia vi-sokių artistų chebra ir įkūrė savo sąjungą. Balių pernai padarė. O šįmet norėjo, sako, vaidinimą statyt, ale vieni re-žisoriai atsisakė, o su kitais, sako, artistai nenori dirbti... tegu juos arkliai...

— Kas tau taip sakė? — paklausė Niurna, paduodamas stiklėlį Rupkui.

— Aną savaitę remontavau vieno artisto chalupą, tai jis man pasakojo. Tai tada są-junga pakvietė Tvirbutą iš Hartfordo. Ipolitas jo vardas, — Rupkus vėl išlenkė stiklėlį.

— Ipolitas... — pakartojo Bilda.

— Panašu į litą, — pridėjo Šinkutis.

— Ir Tvirbutas — panašu į butą, — pridėjo Rupkus, — bet, tegu jį arkliai, sako, jis zajadlai gerai režisuoja! Klai-pėdoj ir šiauliuose, sako, vi-są laiką jis režisavo.

— O kada jis čia, į Ameri-ką, atsirado, kad tik dabar į Čikagą atvyko? — paklausė Niurna.

— Matai, jis sirgo ir jam ne-leido kartu su žmona į Ame-riką atvažiuoti. Tiksliai pernai leido. Man tas artistas sakė, kad Tvirbutas žveriškai fain dirba. Su vienu plaučiu taip ant artistų užrėkia, kad lan-gai dreba! Tegų jį arkliai...

— O ką jie čia vaidins? — susidomėjo Bilda.

— "Pažadėtą žemę", — at-sakė Rupkus, — kažinkokio anglo, sako, Nobelio dramą, iš Kanados dypukų gyvenimo. Sako, pašėlusiai panašu į dy-pukų isikūrimą Amerikoje.

— O, aš mėgstu dramas! — sušuko Šinkutis, — o kada gi bus tas vaidinimas?

— Gegužės 3 ir 4 dieną. Pas jėzuitus, naujuose namuose.

— Tai jau poryt! — sune-rimo Šinkutis. — Palauk, kas šiandien — ketvirtadienis!.. Bėgu pas Karvelį, pas jį visa-da yra visokių parengimų bi-letų! Gal dar suspėsiu...

— Kad taip, tai ir aš einu sykiu! — pasiryžo Bilda.

Niurna užgesino šviesas ir visi trys išėjo į gatvę. Vėso-kas vakaras buvo Čikagoje. Niurna užrakino kirpyklą.

— Na, tai iki pasimatymo! — pamojė Rupkus ir perėjo į kitą gatvės pusę, o Niurna su Bilda nužingsniavo Karvelio knygyno link, paskui kuone bėgantį Šinkutį.

A. TVERAS

Laikrodžiai ir Brangenybės

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Tel.: REpublic 7-1941

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu muitu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS,
ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAIGeriausioji rekomendacija mums, tai
daugelis tūkstančių klientų visame
Jungt. Amerikos Valstybių krašteCENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilno-
nių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių,
kojinių, etc., pasirinkimą?Mūsų firma
turi savo
atskirą
sutartį su
Inturistu
Maskvoje
nuo
1947 m.Nemokamai vieta mūsų
klientų automobiliams
pastatyti.
Telefonas:
WAbash 2-9354
Reikalaukite naujų
katalogų.Mes išsiun-
čiame Jūsų
siuntinius
tiesiai iš
Čikagos ir
pristatome
kiek tik ga-
lima greičiau.

Zarasai ir jų netolima praeitis

(Tęsinys)

Teisybė, carinė valdžia buvo žiauri. Šaudė žmones, ištiesomis šeimomis trėmė į Sibirą. Ištremtųjų vietose apgyvendino iš Rusijos gilumos atvežtus rusus-kolonistus. Atsikūrus nepriklausomai Lietuvai vos 36 ištremtųjų įpėdiniai grįžo į Lietuvą ir pareiškė pretenzijas į savo tėvų bei senelių ūkius. Aišku, kolonistai iš ūkių buvo pavaryti, o ūkiai gražinti teisėtiems jų savininkams. Kolonistai skundėsi net Tautų Sąjungai. Nieko nelaimėjo. Caristinės Rusijos režimas buvo žiaurus ir baisus, bet palyginus su bolševikiniu, vistiek buvo daug švelnesnis ir humaniškesnis. Tada lietuvių, neprisidėjusių prie sukilimų bei nesipriešinusį caro valdžiai, nelietė. O prie bolševikinio režimo ne tik lietuviai, kurie priešinosi ar reišė nepasitenkinimą, buvo šaudomi ir tremiami į Sibirą, bet ir maži vaikai, seneliai ir net bolševikams simpatizavę žmonės.

Tarp įvairios bolševikinės propagandos bei melo yra ir tikrų žinių:

“1918 metais, krašte šeiminkaujant vokiečiams, vietos inteligentai - entuziastai su Tumėnu ir Bukantu priekyje ėmėsi iniciatyvos įkurti lietuvišką mokyklą. Okupantai visokiais būdais trukdė mokyklos steigimui, tačiau, nežiūrint jų kliudymo, 1918 metais progimnazija pradėjo veikti. Jos pirmuoju direktorium buvo Kai-riukštytė - Tumėnienė. Tą datą reikia laikyti dabartinės M. Melnikaitės vardo vidurinės mokyklos įsikūrimo pradžia. Taigi mokykla 1958 metais švęs 40-ties metų gyvavimo jubiliejų”...

Prisimenama, kad Zarasuose daug veikęs kultūrinėje srityje ir įsteigęs ligoninę gydytojas Domininkas Bukantas, bet čia pat pasisakoma, kad Bukantas turėjęs ryšių su dvarininkija ir buvęs siaurų nacionalistinių tendencijų.

Iš tos pat knygtės sužinojome, kad Zarasuose buvęs ilgas metus gydytoju Juozas Buzelis, dabartiniu laiku esąs pasikirtas Ukmergės ligoninės vedėju. Rašo:

“1918 m. gruodžio mėn. Zarasuose buvo įsikūrusi deputatų taryba, milicija ir liaudies teismas (kitais tariant, baisioji Čeka — S.J.). Tarybos pirmininku buvo Gruodis, nariais salakiškis Paulavičius ir antazaviškis Toločka. Liaudies teisėju Bermanas”.

Pažymėję, kad 1919 m. Zarasuose buvęs atvykęs mylimiausias Lietuvos darbo žmonių ir valstiečių vadas Vincas Mickevičius - Kapsukas. Zarasiečių gyvenimas buvo pradėtas organizuoti bolševikiniais pagrindais, bet...

“Tačiau tarybų valdžia Zarasuose gyvavo neilgai. 1919 metų birželio mėnesį lietuviškųjų nacionalistų būriai, iki dantų apsiginklavę amerikinais kulkosvaidžiais ir patrankomis, pradėjo puolimą nuo Rokiškio, Dusetų ir Antalieptės pusės. Zarasų krašto raudonieji darbininkai ir valstiečiai daliniai, spaudžiami trigubai gausesnio priešo, didvyriškai kovėsi.

“Ypač sunkūs, kruvini mūšiai vyko ties Baltriskėmis ir Stepanskiškėmis, kurios po keletą kartų per dieną ėjo iš rankų į rankas. Smarkiai priešinosi baltiesiems Jakunčių kaimo valstiečiai”.

Vėl didžiausias melas. Bet juk bolševikinis gyvenimas ir paremtas tik melu ir klasta. Matyti, sunaikino visas knygas ir kitus dokumentus, liečiančius 1918-1920 m. nepriklausomybės kovas. Nežino net tikros Zarasų užėmimo datos. Iš Zarasų bolševikai buvo išvaryti ne 1919 m. birželio mėnesį, bet 1919 m. rugpjūčio mėn. 25 d. apie 1-2 val. po pietų. Plentu nuo Degučių į Zarasus įžygiavo 1 pėstininkų pulko kariai. Vieškeliais Viencavai — Zarasai — Vilniaus bataliono kariai.

Melas, kad mūsų daliniai buvo apginkluoti amerikinais kulkosvaidžiais bei patrankomis. Melas, kad mūsų daliniams priešinosi Zarasų krašto raudonieji darbininkai bei valstiečiai daliniai. Ir pagaliau melas, kad mūsų kariuomenės daliniai buvo trigubai gausesni. Tuo laiku mūsų kariuomenė buvo ginkluota vokiškais ginklais. Ir tie patys ginklai daugumoje buvo pirkti iš vokiečių už lašinių bryzą bei kitką, tų pačių savanorių pastangomis. Aišku, buvo ir valstybės pirktų ginklų, bet tik vokiškų, o ne amerikoniškų. Nekovojo raudonųjų daliniuose jokie zarasiečiai, — nei darbininkai, nei valstiečiai. Raudonųjų daliniuose kovojo reguliarūs raudonosios armijos daliniai. Negalėtų jie nė vieno zarasiečio išvardyti, kovojusio su ginklu rankoje prieš lietuviškus dalinius. Net ir tie patys vietiniai rusai, kurie 1940 m. taip entuziastiškai sveikino bolševikus, tais laikais laukė lietuvių kaip kokio išganymo. Bolševikų okupuotuose kaimuose vyko nuolatinis teroras, rekvizicijos (turto atėmimas), žmonių šaudymas (1919 m. gegužės mėn. Gudelių kaime buvo sušaudyti ūkininkai Leonas Juškėnas, Povilas Bratiška ir Ferdinandas Blaževičius. Iš kitų kaimų ūkininkai buvo vežami į Daugpilį ir ten šau-

(Tęsinys 11-me pusl.)

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielų noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

NAUJAS TEPALAS

ir tabletes teikia naujos vilties kenčiantiems nuo reumatizmo ir artrito.

The Star Pharmacal kompanijos, Chicago, chemikas pagamino naują tepalą ir tablečių. Ši nauja kombinacija, žinoma vardais AMERPOL RUB ir AMERPOL TABLET, pripažinta labiausiai efektyvia, malšinant skausmus, kuriuos paprastai sukelia reumatizmas ir artritas.

Si nauja pasitvirtinusi kombinacija buvo išrasta paraudusiems, uždegimui turintiems sąnariams gydyti, patinimui sumažinti ir nutirpusių raumenų skausmui nušalinti nuostabiai greit ir su nuostabiais rezultatais. Prašykite vaistinėse. 98c. tepalas, \$3.50 tabletės.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaisius, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

A M E R L I T SUPPLIES CO.

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI Į LIETUVĄ

10 Rublių už \$1.—
Mokestis \$5.— iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARŪPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY

744 Broad Street
Newark 2, New Jersey

Leista Bankų Dept.
ir apdrausta

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 3, 1958

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

didžiausias lituanistikos žinynas,
lietuvių kultūros paminklas.

Iš suprojektuotų 20 — 21 tomo trylika jau išspausdinti, kiti rengiami. Redaktoriai visą LE ruošimo darbą pagal atskiras raides pasiskirstę iki galo.

LENGVOS SĄLYGOS: įmokėjusiems bent už vieną tomą, visi išėjusieji tomai siunčiami iš karto. Likusios sumos mokėjimas išdėstomas užsisakiusiam priimtinomis dalimis. Vieno tomo kaina J. A. V. \$7.75, visur kitur \$8.00.

Užsakymai siųstini šiuo adresu:

J. Kapočius, Lietuvių Enciklopedija

265 C. STREET, SO. BOSTON 27, MASS.

PASKUBĖKITE—ATSARGOS RIBOTOS!

CONSTRUCTION & HOME SERVICE

Lietuvių Statybininkų Sambūris

2618 West 71st Street

Chicago 29, Illinois

PROspect 8-4268 — PROspect 8-4269

V. ŠIMKUS

Gen. kontraktorius, naujų namų statyba, įvairūs remontai.
TERminal 9-5531

K. BUTKUS

Namų pagerinimas, aliuminijaus ir stiklų: durys, langai, jų stogeliai, tvoros ir kita.
PROspect 8-2781

J. RAUDONIS

Cemento darbai.
HUDson 7-4086

V. VAITEKŪNAS

Dažymas, dekoravimas iš lauko ir vidaus.
PROspect 8-2215

A. STANČIAUSKAS

Šiluma, oro vėsintuvai ir skardos darbai.
OLympic 2-6752

F. KAIRIS

Vandentiekis ir kanalizacija.
VIRginia 7-3033

Raštinė atdara pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9; šeštad. nuo 9 iki 2.

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

(Tęsinys iš 10-to psl.)

domi). Daugumoje vietovių žmonės faktiškai mirdavo badu. Kitus išskersdavo dėmėtoji šiltinė. Vieninteliai šių blogybių kaltininkai — bolševikai.

Teisybė, vienas Antalieptės valsčiaus gyventojas, blondinas, dideliais ūsais, pavarde Kalytis, kiekvieną savaitę ateidavo pas bolševikus į veikiančios armijos štabą Gudelių kaime su pranešimais apie lietuvių kariuomenės judėjimą.

Deja, apie liepos mėn. vidurį ir šis asmuo buvo išaiškintas, kad jis apie lietuvius teikia klaidingas žinias, o apie bolševikus tikras žinias perduodavo lietuviams. Štabo viršininko Gogolio įsakymu, tuo laiku vadinamojo "prijaučiančio" grandinio Agafo-novo ir eilinio Bogatyrev'o buvo nuvestas ties Eglutės vienkiumi ir baloje sušaudytas.

Ne tik minimo Jakunčių kaimo, bet ir iš visų aplinkinių kaimų, esančių bolševikinėje okupacijoje, jaunimas rizi-kuodamas net gyvybę, per frontą bėgo pas lietuvius ir papildė retas lietuvių eiles.

Sako, lietuviai buvo trigubai gausesni ir geriau ginkluoti. Priešingai, — raudonosios armijos daliniai buvo ne trigubai, bet dešimteriopai gausesni ir geriau ginkluoti. Pvz. ties Naujasodžių kaimu tarp Viencavų ir grėtimo ežero maždaug 3-4 kilometrų atstume buvo sutelkta raudonosios armijos pilnoj sudėty vienas batalionas. Šio barelio ribose buvo net 3 sunkieji kulkosvaidžiai. Rezerve Gudelių kaime parengty stovėjo 2 kuopos su 4 sunk. kulkosvaidžiais. Tame pačiame kaime dar stovėjo 2 lauko patrankos. Vos tik iš Siratiškių kaimo mūsų žvalgams pajudėjus, prapliupdavo kulkosvaidžiai, o Gudelių kaime baterijos vadas Sirotenko ar Lozunovas pradėdavo rėkti: "Po opuški liesa, po derevne Navasiolki — ogon!" (Per pamiškę į Naujasodžių kaimą — ugnis!). Kulkosvaidžiai ir baterija nustodavo veikti tik pasitraukus mūsų žvalgams.

O kokios jėgos buvo iš lietuvių pusės? Prieš šį bolševikinį batalioną ir daug platesnį barą turėjo atlaikyti bolševikų puolimus vos viena Vilniaus bataliono kuopa, stovėjusi Siratiškių kaime. Turėjo vieną sunkųjį kulkosvaidį, ir tas retai veikdavo — per daug gesdavo. Patrankų visai neturėjo. Tik tų pačių metų rugpiučio mėn. atsirado dvi lauko patrankos ir geriau veikiaš sunkusis kulkosvaidis. Šių patrankų ir kulkosvaidžio dėka raudonųjų masės buvo iškrapštytos iš apkasų ir jau kaip palaida bala bėgo galvotrūkčiais iš Lietuvos. Jokio didvyriško kovimosi, kaip jie rašo, dėl Zarasų nebuvo.

Prisiartinus mūsų daliniams prie pat Zarasų, buvo paleista keliolika šūvių iš patrankų ir iš Jauneikių kaimo kalvų

kelios serijos kulkosvaidžio šūvių.

Reikia surasti koki nors, kad ir išgalvotą, tariant bolševikiniu terminu, fašistinės policijos žiaurumą prieš darbininkus. Kadangi Zarasuose nebuvė jokios pramonės, tai negalėjo būti ir darbininkų. O tuo pačiu negalėjo būti ir darbininkų persekiojimo. Bet jie ir čia suranda:

"Smetoniniai policininkai, kuriems vadovavo Braziūkaiš, savo įniršį nukreipė prieš vietos darbininkus. Vos Braciškos arba Okunienės lentpiūvių darbininkai pareiškėdavo nors mažiausią nepasitenkinimą, — tučtuojau, revolverius prie šlaunų prilaikydami, atlėkdavo išdresiruoti Braziūkaičio policininkai".

Braciškos bei Okunienės lentpiūvėse dirbo vos po porą darbininkų. Jokių ten nepasitenkinimų nebuvė reikšta ir tikrai "Braziūkaičio išdresiruotiems policininkams" nereikėjo bėginėt ir darbininkus malšinti.

Giriasi, kad Zarasų apskr. buvęs stiprus pogrindyje veikias komunistų skaičius. Paminė broliaus Folgindą, Leoną, Feliksą Mėlynį ir Kriaučenką. Kažkodėl paminė labai mažai. Juk tokių "komunistų" jie turėjo daugiau. Keli buvo Antalieptės valsčiuje, Zabičiūnų kaime. Dusėtų valsčių vadinamas "kuprelių", rodos, Mārašinskas. Antalieptės vls. Merkiškių vienkiumy — Jonas Juškėnas. Smalvų vls. Aviziškos ar Aviziškių kaime broliai Sačniovai, Rusteikių kaime Savičionkos. Be to, keli buvo Zarasų mieste. Berods, iš tų vadinamųjų komunistų niekas už komunizmą kalėjime nesėdėjo. Tai buvo tinginiai, mušeikos, triukšmadariai ir jokios įtakos vietos gyventojams neturėjo. Policijai visas jų veikimas buvo žinomas, ir buvo žiūrėta į juos ne kaip į komunistus, bet kaip į neramius, mėgstančius girtauti, triukšmauti ir tinginiauti asmenis.

Toliau knygelėje rašoma, kad prie Zarasų vieškelio, netoli Pieviškių vienkiumio esąs pastatytas didingas paminklas Zarasų krašto partizanui. Šio paminklo vieta turėtų būti ne Zarasuose, bet Rusijos teritorijos ribose. Iš Zarasų apskrities nė vienas lietuvis bolševikiniuose partizanuose nekojo. 1942-1943 m. Zarasų apskritį terorizavo vietos gyventojūs, padėginėjo pienines bei kitus pastatus išmesti bolševikiniai desantininkai, raudonosios armijos karininko Atajevo vadovaujami. Šioje Zarasų apskr. veikusioje desantininkų grupėje, pavadinatoje "Kęstučio" vardu, nebuvo net lietuviškai suprantančio asmens.

(Bus daugiau)

REMIKITE TUOS BIZNIERIUS
KURIE GARSINASI
VILNIOJE

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 3, 1953

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

atstovauja žmogų, laisvą nuo prietarų ir baimės; gina kultūrą, pagrįstą humanistinėmis vertybėmis; stebi Lietuvos, išeivijos ir pasaulio gyvenimą; apjungia kūrėjus, kurių kritiška mintis ir šviežias žodis atveria skaitytojui naujus akiračius.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Išėina keturis kartus metuose. Ligi 1958 m. balandžio 15 d. žurnalą galima užsisakyti sena kaina: \$2 metams, \$5 trejiems metams; studentams — \$1.50 metams. Paskiras numeris — \$1. Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas veltui.

Naujausias numeris yra didelio formato, 60 psl., naujas viršelis, 20 nuotraukų blizgančiame popieriuje. Jame rašo: K. Bielinis, A. Camus, A. J. Greimas, J. Jaks-Tyris, Step. Kairy, J. Kaminskas, J. Kėkštas, J. Kiznis, A. Landnbergis, J. Mekas, Cz. Milosz, J. Repečka, N. Valaitienė, A. Vienuolis, J. Vilčinskas ir kiti.

Skaitykite Linksmą Mėnesinį Laikraštį VĖPLA

Karikatūros, šaržai, anekdotai, feljetonai ir įvairus humoras
Metinė prenumerata tik \$1.50.

Adresas: VĖPLA, 854—39th Avenue
Ville Lasalle, Montreal, Q. Canada

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N

4071 Archer Ave. Tel.: LAFayette 3-8248

(į vakarus 2400 California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antradi., Penktadi. ir Šeštadienį 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta. Ketvirtadienį 9:00 ryto iki 8:00 val. vakare.

MOVING
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli trokai - Naujaisi kraustymo trokai)
(Ilgų metų patyrimas - Pigus ir sažiningas patarnavimas)
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. Wabbrook 5-9209

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo
Bendrovių Lygos Nariai
kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00,
o namų paskolos suodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6245 SOUTH WESTERN AVE CHICAGO 36, ILLINOIS
GRovehill 6-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.
4559 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS
YArds 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
LAFayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
CLiffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS
TOWnhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
HAYmarket 1-2028

AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSEJĖ PRASTAIS DANTIMIS,

pasakė Benjaminas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujojo knygoj.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.

Siųskite čekį ar Money Orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

SPAUDOS PABIROS

Jaunieji lietuviai pasižymi

Šių metų balandžio mėn. 14-18 dienomis Philadelphiaj, Pa., buvo Amerikos "Federation of American Societies for Experimental Biology" (Amerikos eksperimentinės biologijos draugijų federacijos) narių-mokslininkų suvažiavimas. Tame suvažiavime buvo nuodugniai išdiskutuoti įvairūs tos srities mokslų klausimai. Čia daugelis šios srities mokslininkų įvairiomis temomis skaitė savo pranešimus-paskaitas, o po to vyko diskusijos — išsiaiškinimai. Šiuos biologijos mokslo pasikalbėjimus sekė visų didesniųjų Amerikos laikraščių korespondentai, kurie savo atstovaujamuose laikraščiuose plačiai aprašė tame suvažiavime vykusius išsiaiškinimus bei naujų kelių ieškojimus.

Pagrindinė programos dalis to suvažiavimo buvo pravesta Convention Hall. Tame suvažiavime savo paskaitas galėjo skaityti įvairūs biologijos mokslo patyrę atstovai ir besirengią šiai mokslo sričiai gabesnieji kandidatai, kurių mokslinių tyrimų rezultatai buvo paskelbti atitinkamuose moksliniuose žurnaluose. Atsižvelgiant į didžiulį dalyvių skaičių, kiekvienam mokslininko pranešimui buvo skirta 10 minučių laiko, po kurio 5 minutės skirtos atsakinėti į patiekiamus prelegentui klausimus, o po kiekvienos dienos pranešimų programos vyko diskusijos, apimančios 45 minutes laiko.

Tame mokslininkų suvažiavime dalyvavo keletas šimtų mokslininkų-amerikonų. Be jų, tik trys atstovai tebuvo svetimšaliai arba neseniai įsipilietinę amerikoniai. Mums, lietuviams, ypatingai džiugu, kad tarpe tų mokslininkų, dariusių savo pranešimus bei atsakinėjusių į patiekiamus klausimus buvo ir vienas lietuvis. Tai Bostono universiteto antruosius metus ruošijasis daktaro laipsniui lietuviškas "dypukas" Bronius Baškys. Šis vyras Bostono universitete studijuoja biochemiją, ruošdamas, kaip minėta, doktoratą.

Br. Baškys Philadelphiajoje vykusiame suvažiavime skaitė pranešimą "Priešriebalinio faktoriaus išskyrimas iš kraujo plazmos". Jo pranešimas susilaukė atitinkamo atgarsio ir nemažai paklausėjų. Po pranešimo į šį jauną mokslininką-kandidatą kreipėsi kai kurių firmų, gaminančių vaistus, atstovai, prašydami patarimų tos srities vaistų gamybai.

Tai yra tik vienas pavyzdys iš daugybės kitų, kaip jauni lietuviai įeina į mokslinį, kultūrinį, meninį ir, apimai, į intelektualinį Amerikos gyvenimą. Argi tai nedžiugu, argi tai neįrodo, kad mes, būdami visiškai negausūs skaičiumi, sugebame atsisistoti greta didžiųjų - gausiųjų įvairių tautybių atstovų, kūrianti menines ir kultūrines pasaulio vertybes?

Nejučiomis nuklysta mintys į pokarinius laikus Vokietijoje,

ten buvusį stovyklinį gyvenimą su visomis savo ypatingomis sąlygomis bei apystovomis. Kartu su tuo pro atminties labirintus praeina ištisa eilė sutiktų ar tik laiškais pažintų jaunuolių, kurie šiandien šitame laisvės krašte žengia į kultūrinio gyvenimo aukštumas. Antai, nepažįstamas jaunuolis, septintos ar aštuntos klasės gimnazistas Vytautas Kavolis (tada pasivadinęs Vytautas Kaunas), rašęs laiškus šių eilučių autoriui ir daręs jam kai kurių užmėtimų už nepakankamai aštrius rašinius tremtinių spaudoje auklėjimo klausimais, o dabar, čia, Amerikoje, einas į rimtus mokslininkus-filosofus, savo minčių gilumu ir sunkiu rašymo stiliumi primenantis lietuvių kilmės vokiečių filosofą Emanuelį Kantą (nesišypsokime: Vyt. Kavolis gali būti E. Kantas II-sis); o čia, štai, kuklus, augalotas, visiškai atsidavęs fizinio auklėjimo sričiai, bet nepaprastai sunkiai gyvenęs stovyklinį gyvenimą jaunuolis Valdas Adamkavičius, šiandien besireiškias kaip stipri, pilna visokios iniciatyvos ir sumanymų asmenybė, sugebėjusi išjudinti visą Amerikos lietuvių visuomenę jaunimo petijijos žygiui į pasaulinę laisvųjų tautų sostinę Washingtoną. Argi šis jaunas vyras nėra parodęs pakankamai duomenų tapti vienu žymiausių mūsų diplomatų, kovojančiu už Lietuvos išlaisvinimą? O čia, ana, va, stambaus sudėjimo, flegmatiško būdo, bet gilaus intelekto asmenybė — Horstas Žibas, su kuriuo teko bristi kartu stovyklinio gyvenimo purvą. Tada jis jaučioje savo tėvų globoje, tylus, kuklus jaunuolis, o šiandien viena ryškiausių asmenybių lietuvių studentiškame gyvenime bei veikloje.

O mūsų moteriškoji giminė ar atsilieka? Antai, mažikė mergaitė Irena Nikolskytė, pirmuosius sceninius žingsnius žengianti Aleksandro Gustaitienės režisuotame K. Binkio "Atžalyne", šiandien pirmą kartą vaidybos studijos mokinė Bostone; arba Daiva Mongirdaitė, studijuojanti vaidybą ir dainavimą Bostone, kylanti į žymias operos dainininkes. Ir daug, vai, daug veidų, jaunų, spindinčių lietuviška energija ir lietuviškos minties gilumu bei kultūrinių vertybių troškulių ir siekimu, praslenka pro mus, vyresniosios kartos atstovus ir nedviprasmiškai byloja: "nenuogastaukite, Laisvės siekiančios ir trokštančios Lietuvos vėliavą mes pajėgime išlaikyti aukštai iškeltą! Tik paremkite mus, tik supras-kite mus ir nurodykite jūsų patirties kelius. Mes duosime Lietuvai ir naujų Olių, Grigaičių, Šimučių ir daugelį kitų, šiaudien tebesigrūmiančių ir praeityje taip atkakliai kovojusių už Lietuvos, už gimtojo krašto Laisvę". Tad kartu su poetu Stasiu Santvaru, neosimbolistu mūsų poezijoje, drąsiai galime tarti:

"Ak, kogi rėkiam, lyg apakę žmonės, Kad mes maži, kad mes silpni?"

J. JAŠINSKAS

Mūs dvasiai nēr ribų nei žemėj, nei padangėj —

Ir mūsų kluonai aukso derliaus kupini! . . .

Tegu, tegu užges tik vargo žvakė, Tik saulė pasirodys prieangy — Ir ledo jūrą perplauks tavo laivas, O Lietuva jauna, o Lietuva brangi!...

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE
Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALumet 5-9833

PERKRAUSTYMAI MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-6063

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

vaiko veiklumą. Jis jau nuo pat mažens ištisomis valandomis sėdi prie jos ir ryte ryja viską be jokios atrankos. Ir taip žmogaus sąmonėje kraunasi klodai neišgyventų ir dažnai net nesuprastų dalykų, kurie vėliau šurpių reiškinį pavidale išplaukia į žmogaus sąmonės paviršių.

Ne žaislus, ne televiziją ir ne šautuvus duokime vaikui, o sudarykime jam gyvenimą su visais patogumais, kur jis galėtų prasmingai veikti bei jausti ir tuo būdu darniai išlavintų visas fizines ir psichines galias. Tuo būdu ugdomas vaikas išaugs į veiklų, savarankų ir kūrybingą žmogų.

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtroje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmenišką atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiama patarimais.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Visuomet mokėjome aukštus dividendus

DABAR JUOS DAR

PADIDINOME

1/2%

TAUPYTOJAMS TEIKIAME ĮVAIRIUS PATARNAVIMUS VELTUI.

Kešiuojame čekius. Perkam ir parduodam valstybės bonus.

VISOS SANTAUPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2555 WEST 47th STREET

Lafayette 3-1083

B. R. PIETKIEWICZ, prez.

E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.

Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vak.; antrad. ir penktad. nuo 9 iki 5; trečiad. uždaryta, o šeštad. nuo 9 iki vidurdienio.

PAVASARINIS IŠPARDAVIMAS -- SPECIALIOS NUOLAIDOS

5 gabalų, 36"x60", DINETTE \$4950

Miegamoji sofa, kėdė otomanas už \$14995

PIRKEJAS GAUS GERĄ DOVANĄ.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road

Tel.: SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

12 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 3, 1958